

این نشریه بطور پیشنویس تهیه شده و تا احوال توسط دیپارتمنت ارتباطات این موسسه ویرایش نگردیده که به این اساس چاپ نهائی نمیشود و کارمندان دیپارتمنت تحقیق این موسسه میتوانند منجبت یک رهنمود از آن در انجام وظایف شان استفاده نمایند

بررسی واقعیات زنده گی فقرا در شهرها:

میتود های ساحوی انتروپولوژیک مطالعه و تحقیق معیشت شهری در افغانستان

پامیلا هانت

فبروری ۲۰۰۴

تهیه شده برای: پروگرام تحقیق در باره امرار معیشت

واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان

کابل - افغانستان

ترجمه: فریدون شارق

فهرست مندرجات

مقدمه

تحقیقات کیفی و ساحوی در کارته نو

میتود های مخصوص ساحوی

مرور کتب و گزارشات مربوطه

انتخاب نمونه یا سمیل

مقدمه / استفاده از توافقات و مناسبات / شایستگی کارمندان تحقیقات ساحوی

مسایل مربوط به جندر (جنسیت)

مسایل مربوط به فصلها

اوقات بازدید

طرح و رسم نقشه آن منطقه

نظارت اشتراک کننده گان

مباحثات و مصاحبه های نیم - ساختاری

گروپ های محوری

تحقیق چند جانبه

یادداشت های ساحوی

تهیه گزارش از یادداشت های ساحوی

ترتیب و تنظیم / ثبت و درج اطلاعات

عکاسی و فلمبرداری

تحقیق در مورد دارائی های فیزیکی خانواده ها

تحقیق در مورد دارائی های اجتماعی خانواده ها

معلومات مختصر در مورد نحوه انکشاف سیستم معیشت در خانواده ها

تحقیق در مورد اثرات پروگرام های امدادی

روابط با سازمانهای غیر حکومتی

میتود های اشتراکی دیگر

اصولیکه باید در فعالیت های ساحوی مد نظر گرفته شوند

اخذ موافقه از آنانیکه حاضر به اشتراک در پروسه تحقیق میشوند

محفوظ نگهداشتن نام پاسخ دهنده گان کلیدی

موضوعات حساس در گفتگو ها / مصاحبه ها

مسایل امنیتی

مسئله جندر یا جنسیت

چی بخوریم و چی نخوریم

تحفه برای پاسخ دهنده گان

امراض صحتی و خطرناک در خانواده ها

واکنش ها (معلومات)

نتیجه گیری

فهرست کتابها

مطالعات موضوعی (۱ # _ ۳ #) و مباحثات (۱ # _ ۴ #)	ضمیمه الف
دارائی های فزیکي خانواده ها (مطالعات موضوعی ۱#-۳#)	ضمیمه ب
دارائی های اجتماعی خانواده ها (مطالعه موضوعی ۳#)	ضمیمه ج
خلاصه دارائی های خانواده ها (مطالعه موضوعی ۳#)	ضمیمه د
استراتیژی های عمومی امرار معیشت در گذشت زمان (مطالعه موضوعی ۳#)	ضمیمه هـ

مقدمه

بخاطر آغاز تحقیق در باره چگونگی امرار معیشت در شهر های افغانستان، واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان عملاً کار ساحوی خود را درین زمینه در جریان ماه های جون - جولای ۲۰۰۳ برای مدت سه هفته در ناحیه هشتم شهر کابل (کارته نو) برگزار نمود. احتمالاً نظر به وعده و تعهد کمیسیون اروپا این تحقیق برای مدت طولانی که در سه شهر افغانستان تطبیق خواهد شد، تمویل گردد. بر اساس مطالعاتیکه در خصوص ترکیب امرار معیشت فقرا در شهر ها انجام یافته است میتود های کیفی، کلی و ساحوی درین زمینه تهیه گردیده که این گزارش داخلی موسسه^۱ روی آن موضوع بحث مینماید.

درین خصوص دورنمای جامع و گسترده انترپولوزیک^۲ که مخصوصاً در مطالعات امرار معیشت قابل استفاده باشد، لازمی میباشد. و باید در برگزیده مسایلی چون "مجموع راه ها و وسایل که توسط آن افراد، خانواده ها و جوامع با استفاده از منابع اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و محیطی بتوانند زنده گی خود را با توجه به گذشت زمان حفظ نمایند" باشد. (پین و لویز ۲۰۰۲: ۱)

بطور خلاصه، در پروژه امرار معیشت در شهر های افغانستان، تحقیقات جامع و دراز مدت در مورد تنوع معیشت خانواده های فقیر که ساکنین شهر ها اند، انجام میابد. این پروژه که ۱۸ ماه را در بر میگیرد، در سه شهر کشور تطبیق خواهد شد. گروه های تحقیقی این موسسه که شامل کارمندان مرد و زن است با هماهنگی سازمانهای غیر حکومتی استراتژی های معیشتی خانواده های فقیر شهر نشین را جستجو نموده و تحولات و تغییرات در آن زمینه را در گذشت زمان بررسی مینمایند. این تحقیق در مورد خانواده های مهاجرین عودت کننده، بیجا شده گان داخلی و ساکنین دائمی که شامل این نمونه یا سمپل اند، صورت میگیرد. مسایلی چون روابط داخلی اعضای خانواده ها و روابط بیرونی خانواده ها، اثرات پروگرام های مختلف، سازمانها، و پالیسی ها بالای دارائی های خانواده ها و استراتژی های مربوطه مورد تحقیق قرار میگیرند. و در خاتمه با استفاده از درس های آموخته شده، سفارشاتای پیشنهاد میگردد تا در طرح و تطبیق پالیسی ها و پروگرام های مناسب جهت بهبود معیشت فقرا شهر نشین در افغانستان مورد استفاده قرار گیرد. بخاطر آماده گی در تحقق این تعهد، رهنمود کلی ذیل جهت استفاده در تحقیقات ساحوی ارایه میشود.

تحقیقات کیفی و ساحوی در کارته نو

عمدتاً این تحقیق کیفی و انترپولوزیک، توسط یک نمونه (سمپل) فرعی از خانواده ها در یک سروی کیفی که توسط این موسسه با همکاری چهار سازمان غیر حکومتی که در بخش پروگرامهای زمستانی پول در مقابل کار (۱۰۰ خانواده - زمستان/بهار ۲۰۰۳) فعالیت دارند، صورت گرفته است. یکی ازین موسسات - موسسه بین المللی پاملرنه CARE است در کارته نو واقع در ناحیه هشتم قسمت شرقی سرک اصلی جلال آباد، فعالیت داشته این سروی بالای ۲۳ خانواده در آنجا صورت گرفته است. یکی از سوپروایزران ماهر و باتجربه آن موسسه^۳ که مصاحبه های این سروی را بدوش داشت اولین رهنما من درین سروی بوده است. کارمندان واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان^۴ نیز معلومات دست داشته خود را در اختیارم گذاشتند که مقدمتاً هر یک از خانواده های شامل این سروی بطور کلی برایم معرفی گردیدند.

^۱ مبحث تحلیلی که ازین کارساحوی اشتقاق گردیده در یک گزارش جداگانه برای واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان نشر شده است، یادداشت های در مورد معیشت فقرا ساکن شهر کابل، افغانستان. پامیلا هانت فیوری ۲۰۰۴.

^۲ هر آنچه که مربوط به شناخت سرشت و خصایل انسانی باشد.

^۳ آصفه غرغشت که خود اصلاً از کارته نو میباشد، کاملاً با همسایه گان و دیگر افراد در آن منطقه آشنائی کامل داشت.

^۴ الیکسیا کوک و جو گریس

قبل از آمدنم به کابل در اواخر ماه جون، پروگرام تحقیق امرار معیشت این موسسه دو نفر جوان از مصاحبه کننده گان / مترجمین (یکنفر مرد و یکنفر زن) را استخدام نموده بود، این کارمندان با اینکه تجربه قبلی درین زمینه نداشتند، به اثبات رسانیدند که کارمندان بسیار عالی میباشند.^۵

سوپروایزر ساحوی موسسه پاملرنه اولاً ما را به ۷ خانواده در کارته نو معرفی نمود که اکثریت آنها در کنار تپه ها در مسکن غیر رسمی سکونت داشتند و متقابلاً ما را به هر یک از اعضای خانواده ها معرفی کرد. چون آنها کارمند موسسه پاملرنه را میشناختند، قبل از شروع کار، بر ما اعتماد کامل پیدا کردند. در سروی یکی از خانواده ها باشنده سرک سوم کارته نو، نماینده سرک که در واقع نماینده دولت و با آن خانواده آشنا بود نیز در مصاحبه های ما اشتراک نمود.^۶

بعد از مشوره با کارمندان واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان تصمیم گرفتیم تا در جریان این مدت کوتاه بیشتر بالای میتود های کیفی و ساحوی توجه نمائیم تا برای شروع کار در آینده بطور کامل آماده شویم، بناً بالای سه خانواده توجه بیشتر صورت گرفت.^۷ اگر چه اصل توجه بالای میتود ها ذکر شده بود، با آنهام معلومات عمومی در مورد استراتیژی های امرار معیشت نیز جمع آوری گردید، بدین اساس سه گزارش مفصل دیگر از خانواده ها را نیز تهیه نمودیم. (دو خانواده مهاجر عودت کننده و یک خانواده بیجا شده داخلی)، برای نیل به این هدف نیاز بود تا در جریان روز سه یا چهار بار از خانواده ها بازدید بعمل آید. همراه با خانواده ها چهار بحث عمومی نیز برگزار گردید (دو مهاجر عودت کننده ، یک بیجا شده داخلی و یک فامیل ساکن دائمی) که در جریان روز هر خانواده فقط یکبار بازدید شدند و نتیجه آن ۴ گزارش جداگانه میباشد. تمام این ۷ گزارش تشریحی ازین تحقیق ساحوی ضم ضمیمه الف میباشد.

از جمله اهداف اصولی ما این بود تا حد امکان واقعیات معیشت فقرا را از دید گاه خود مردم - مردان، زنان و اطفال کارته نو بررسی نمائیم که این منطقه در جریان جنگ های داخلی زیاد ویران شده و هم اکنون هزاران نفر را چی از مهاجرین عودت کننده و یا بیجا شده گان داخلی در خود جای داده است. تحقیقات ما در زمینه نشان میدهد که با استفاده از میتود های ساحوی در مورد شناخت سرشت افراد در یک مدت زمان کوتاه میتوان مناسبت های اساسی را با خانواده های فقیر توسعه داد و معلومات با ارزش را در مورد تنوع استراتیژی های معیشت آنها جمع آوری و ترکیب کرد.

میتود های مخصوص ساحوی

مرور کتب و گزارشات مربوطه

باید قبل از آغاز کار و نیز در ادامه آن گزارشات و کتب که درین زمینه ارتباط داشته باشد، بطور مفصل مرور و مطالعه گردند. مثلاً نتایج اولیه سروی که توسط واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان و موسسه بین المللی پاملرنه در زمستان در کارته نو تهیه شده بود، برای ما اطلاعات مقدماتی را فراهم نمود. اگر وقت کافی میداشتیم اسناد و گزارشات ارزیابی موسسه پاملرنه را از ناحیه ۸ نیز و در ادامه تحقیقات گزارشات و اسناد مربوط به دولت، سازمانهای غیر حکومتی و سازمان ملل متحد را باید اجمالاً مرور مینمودیم تا اینکه از نظر تاریخی دورنمایی این منطقه را بطور گسترده تر درک کرده و همچنین از طریق گزارشات خود بعداً در معرض آگاهی مردم قرار میدادیم.^۸ با مطالعه گزارشات عمومی در مورد شهر کابل و ساکنین آن که توسط وزارت شهر سازی و مسکن (D'Helencourt, et al. ۲۰۰۲) دفتر هیبتات (جون ۲۰۰۲) و دفتر حمایه اطفال (de Berry, et al. ۲۰۰۳) تهیه گردیده

^۵ نسرين سروري و بشير احمد شيرزي

^۶ در حين رفتن به سمت يکي از خانواده ها براي اجراء مصاحبه ، نماينده سرک که با سوپروایزر موسسه CARE آشنا بود و در آن نزدیکی ها در مقابل یکی از دو کافه نشسته بود از وی خواست تا ما را همراهی نماید. در جریان مصاحبه موضوع مصاحبه های خود را مفصلاً برایش تشریح نمودیم، که او نیز موافقتش را با ما درین زمینه ابراز داشت.

^۷ یک خانواده درینجا شامل تمام آن اعضای فامیل میشود که در کنار یک میز/دسترخوان و یا از یک دیگ طعام میخورند.

^۸ بطور مثال، یکنعداد پاسخدهنده گان کلیدی در مورد طرح توزیع زمین در کارته نو در زمان نجیب الله در اواخر ۱۹۸۰ صحبت مینمودند. چنین موضوعات بطور مستند نیاز به تحقیقات بیشتر دارد.

است، بینش و آگاهی های بیشتری را در خصوص وضعیت کلی آن منطقه حاصل نمودیم. قابل یاد آوری است که مطالعه اسناد و گزارشات که به زبانهای دری و پشتو و یا دیگر زبانها وجود دارند نباید فراموش گردند.

انتخاب نمونه (سمپل)

کارته نو در ناحیه هشتم شاروالی کابل موقعیت داشته و چون یک ساحه فقیر نشین است پوشش پروژه های موسسه بین المللی پاملرنه قرار دارد. قسمیکه در فوق گفته شد خانواده های که از مجموع ۳۳ خانواده فقیر در مصاحبه های این تحقیق انتخاب کرده بودیم همه آنها در پروگرام پول در مقابل کار آن موسسه نیز شامل بوده اند. بناً این سمپل یا نمونه کوچک از خانواده های فقیر که بسیار در سهمگیری این پروژه سودمند بودند، انتخاب گردیدند. این نمونه بطور اتفاقی (الله توکلی، تصادفی، راندوم) انتخاب نشده است که بتوان بر اساس آن معلومات احصایوی را تجزیه و تحلیل کرد. اما در آن خانواده های فقیر که شامل مهاجرین عودت کننده، بیجا شده گان و ساکنین دائمی اند معرفی شده است- که ما از ابتداً نیز به چنین معلوماتی علاقه داشتیم. به همینطور در پروژه تحقیق امرار معیشت واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان در آینده نیز چنین سمپل یا نمونه سودمند که در آن سازمانهای غیر حکومتی فعالیت داشته باشند- و در آن تحقیق سهم داشته باشند، باید انتخاب گردد.

توجه اصلی این تحقیق بالای خانواده های است که ساکنین شهری باشند، بناً باید متوجه بود که خانواده های درین تحقیق انتخاب شوند که واضحاً در شهر زنده گی نموده و غیر از آنها دیگر خانواده ئی شامل این تحقیق نگردند. در اولین روز کار ساحوی، رهنماً ما از موسسه CARE ما را به خانواده های فقیری رهنمائی کرد که در ساحه زراعتی در سمت شرقی کارته نو زنده گی داشتند، اما ساکنین شهر نبودند که به این اساس شامل سمپل تحقیقات نگردیدند. در عوض در مناطق پُر نفوس و مرکزی کارته نو رفته و تحقیق خود را انجام دادیم.^۹

در ابتدا هفت خانواده که ۴ خانواده آن از مهاجرین عودت کننده، ۲ خانواده بیجا شده گان داخلی و ۱ خانواده از جمله ساکنین دائمی درین تحقیق مد نظر گرفته شده بودند؛ و بعداً سه خانواده دیگر که شامل دو خانواده مهاجرین عودت کننده و یک خانواده بیجا شده داخلی بودند، شامل این تحقیق گردیدند. که البته تحقیقات گسترده روی این سه خانواده انجام یافت. ازین سه خانواده، یکی از خانواده های مهاجرین عودت کننده بنابر فقر شامل تحقیق شده (مطالعه موضوعی # ۱) و خانواده دیگر بخاطر انتخاب گردید که سرپرست آن خانه یک زن بیوه بوده است (مطالعه موضوعی # ۲) و خانواده سومی به علت اینکه بشکل اشتراکی زنده گی میکردند، شامل مطالعه این تحقیق گردیدند (مطالعه موضوعی # ۳). هر یک ازین مشخصه ها برای تحقیقات ما با ارزش میباشد.

تفاوت های قومی نیز درین سمپل کوچک مد نظر گرفته شده است، ۴ خانواده پشتون، ۱ خانواده مخلوط تاجیک/پشتون و ۲ خانواده از قوم تاجیک بوده اند که شامل این تحقیق بودند. یک تعداد خانواده های هزاره نیز در کارته نو زنده گی دارند و در پروژه پول در مقابل کار مشغول بودند. اما هیچیک از آنها درین سمپل شامل نبوده اند، موضوع قومیت بخاطر درین تحقیق امتحانی جهت تهیه میتودولوژی برای آینده آنقدر اهمیت خاصی نداشته است. اگر چه، این موضوع باید با دقت خاص در انتخاب سمپل ها در آینده در تحقیقات دراز مدت مد نظر گرفته شود.^{۱۰}

مقدمه / استفاده از توافقات و مناسبات/شایستگی کارمندان تحقیقات ساحوی

قسمیکه فوقاً تذکر دادیم یکی از سوپروایزران ساحوی موسسه بین المللی CARE نفر ارتباطی ما درین سروی بوده است. مردم این خانم را بسیار احترام نموده و او را داکتر صاحب و محرم اش را انجینر صاحب خطاب مینمودند. که به این اساس در شروع

^۹ درین خصوص باید مطالعات جداگانه صورت بگیرد (آلین و داویلا ۲۰۰۲، آشونگ و اسمیت ۲۰۰۱، فریتنگون ۲۰۰۲)، بلکه همراه با این تحقیق نباید یکجا گردد.

^{۱۰} جهت معلومات مفصل در مورد چارچوب کاری برای تحقیقات دراز مدت درین زمینه، به پروپوزل پروژه معیشت شهری که به کمیسیون اروپا ارسال گردیده است، مراجعه فرمائید.

کار به کدام مشکل خاص برخورد نمودیم، هر یک از آنها قبل از رسیدن ما به محل همراه با این سوپروایزر محلی موافقه کرده بودند تا درین تحقیق کوتاه مدت سهم فعال اتخاذ بنمایند. اینها با دقت خاص و بطور واضح اهداف کاری ما را برای آنها ضمن یک مقدمه کوتاه بیان کرده بودند که بعد از مراجعه ما این اهداف مکرراً توضیح گردید. (و متناوباً در جریان سروی تاضیح اهداف ادامه یافت).

▪ "ما کارمندان موسسه واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان که با سازمان ملل متحد، موسسات غیر حکومتی و دولت افغانستان کار مینمایند، میباشیم. نام های ما پامیلا، نسرین و بشیر است. ما سعی مینمائیم تا بیاوزیم که چگونه به بهترین شکل به ساکنین شهر های افغانستان کمک شده میتواند. در چند هفته بعدی، اگر موافقه داشته باشید چند دقیقه ای را با شما و فامیل تان سپری نمائیم تا از زنده گی شما بهتر آگاه شویم. دوست داریم تا بدانیم که چگونه زنده گی خود را درین روز ها در کابل سپری نموده و در گذشته چگونه زنده گی مینمودید. درین روز ها برای مردم از طریق پروژه های زیاد کمک صورت میگیرد و نیز میخواهیم بدانیم که آیا شما شامل یکی ازین پروژه ها بوده اید. اگر ما مسایل خوب و بد زنده گی تانرا از قبیل وضعیت اقتصادی، امراض صحتی و نظرات شما در مورد تعلیم و تربیه را دریابیم، موسسات غیر حکومتی و سازمان ملل متحد را خبر خواهیم نمود تا اینکه کدام نوع پروژه های بهتر را در آینده برای شما مد نظر بگیرند. مایل هستیم تا در جریان صحبت با شما از نحوه زنده گی تان آگاه شویم. و ممکن در جریان مصاحبه ها بعضی موضوعات را یادداشت نیز بکنیم. قابل یاد آوری است که معلومات حاصله کاملاً محرمانه حفظ خواهند گردید. و نام شما و یا هیچ یک از اعضای خانواده در گزارشات ما درج نمیشوند. در جریان هفته های آینده به دیگر خانه ها نیز خواهیم رفت. آیا با ما کمک خواهید نمود؟"

مردم از مقدمه معرفی پروگرام ما خوب پذیرائی نموده و با ما احترامانه رفتار مینمودند، اما اکثراً نگران بودند که ما چرا اینقدر مفصل در مورد زنده گی شان سوال مینمائیم. این نگرانی از کنجکاوی های شان در زمینه کاملاً ظاهر و واضح بود.^{۱۱} با آنها در مجموع این پاسخ دهنده گان آرزو داشتند که با اشتراک درین مصاحبه ها ممکن برای شان در آینده مساعدت های صورت بگیرد.

در جریان ملاقات ها و مصاحبه ها پی در پی با اعضای خانواده ها بهتر آشنا شدیم، و هر یک را با نامش خطاب میکردیم، که اینکار باعث شد تا مردم بیشتر بطور غیر رسمی با ما صحبت نمایند. مردم میل داشتند تا داستان های زنده گی شانرا برای ما بگویند، سرگذشت ها و تراژیدی های پیچیده زنده گی خود را در جریان دهه های جنگ ها و ناراحتی های داخلی حکایت کنند و ما نیز متقابلاً آماده بودیم تا چنین حکایت های را سر تا پا گوش فرا دهیم.

نسرین و بشیر در ابتدا نحوه اجراءات کاری و برخورد آصفه کارمند موسسه CARE را با اعضای خانواده ها مشاهده مینمودند و با دقت بحث ها و گفتگو ها را تعقیب کرده و درس های زیادی را از آن آموختند. ضمناً آنها متوجه نحوه کار من نیز بودند. ذکر است که من از قبل نظر به اینکه با افغانها کار مینمودم آگاهی نسبی از زبان دری داشتم که این برایم بسیار کمک نمود. این دو جوان که از صنف ۱۲ فارغ شده بودند و تجربه کاری زیادی نداشتند، سریعاً بر خود اعتماد پیدا کرده تا از تکتیک های مصاحبه و مباحثه بخودی خود استفاده نمایند. هم نسرین و هم بشیر با انگلیسی ساده ای نوشته و خوانده میتوانستند، که البته بسیار با ارزش بوده است؛ آنها افراد با شخصیت و فروتن بوده و میتوانند با مردم صحبت کنند و صحبت های آنها را بشنوند. مرد - زن، فقیر و ثروتمند.

در هر صبح قبل از شروع کار با هم ملاقات میکردیم و اهداف اساسی کار خود برای آنروز را مرور مینمودیم، و وظایف را تقسیم میکردیم. اساسات تحقیق در مورد شناخت سرشت افراد و خط مشی های معیشتی نیز درین جلسات مورد بحث قرار میگرفت. این دو نفر بطور سریع درک مینمودند که از آنها چی خواسته شده است، وظیفه خود را بخوبی انجام داده و بین شان هیچ نوع

^{۱۱} فقط در یک مورد با خشونت نسبی یک نفر سرپرست ۳۰ ساله مردم روپرو شدیم، این فرد دلسرد و بی باک و از جمله مهاجرین عودت کننده بود.

(بحث # ۴) "و چرا مردمانی مثل شما میآیند و ما را مینمایند؟ خوبی این ملاقات ها چی است؟ هیچگاه کمکی به ما نرسیده است...."

رقابتی وجود نداشت و با هم خیلی خوب کار مینمودند. آنها خیلی علاقمند بودند تا انگلیسی خود را تقویه کنند که ما در جریان بحث ها و گفتگو های خود و همچنین در نوشته های تحقیقات ساحوی شان به اینکار توجه نمودیم (به پائین مراجعه نمائید). بطور خلاصه، این دو نفر تحقیق گران ماهر این دور کوتاه مدت تحقیقی بوده اند.

مسایل مربوط به جندر (جنسیت)

قبل از آغاز کار طوری تصمیم گرفتیم که من و نسرین با زنهای خانواده ها و بشیر با مردان شان مصاحبه نمائیم، احتمالاً با وضعیت و شرایط مختلف، که در ختم یادداشت های خود را با هم مقایسه مینمودیم. اگر چه من درین زمینه درست فکر نکرده بودم. بعد از چند ملاقات از خانواده ها دیدیم که درین روزها در آن منطقه تبعیض نژادی حد اقل در ۷ خانواده این سمپل مسئله مهمی نبوده است که اکثراً از قوم پشتون نیز بوده اند. تمام پاسخ دهنده گان مرد و زن بشیر را برادر میخواندند و در تمام خانه ها بخوشی از وی استقبال میکردند حتی در غیابت اعضای مرد آن خانواده ها. یکی از زنهای در هنگام مصاحبه کودکش را شیر میداد هرچند که در شرایط کنونی مسئله جندر خیلی حساس میباشد... محیط اجتماعی فرهنگی شهر کابل همه وقت لیبرال بوده است. اما این نفی پرده (تبعیض جندر) در بین خانواده های پشتون فقیر که اکثر شان از مهاجرین عودت کننده کمپ های پاکستان بوده اند، قابل توقع نبوده است. قسماً این وابسته به فقر خانواده ها نیز میباشد. اما شاید اینکار شان بخاطر واکنش متقابل در برابر وضع قوانین سخت طالبان نیز بوده باشد چون درین روزها بیشتر احساس آرامش مینمایند. بنظر میرسید درین خصوص خانواده ها به آرامی موضع سیاسی اتخاذ مینمایند.

این عدم تبعیض در تمام خانواده های شهر کابل و یا شرایط شهری در دیگر شهرها صدق نمی کند. حقیقتاً محیط فرهنگی قندهار و دیگر شهرهای ولایات خیلی بیشتر محافظه کارانه است. تمام تیم های ساحوی باید از قبل بطور مشخص جنبه های جندر مربوط به شرایط هر یک از تحقیقات را شناسائی نموده و مطابق با آن رفتار کرده و وظایف شانرا عیار نمایند.

مسایل مربوط به فصلها

این تحقیق کوتاه مدت در ماه های جون _ جولای برگزار گردید که درین وقت سال در کابل مردم به هیچ نوع مشکلات شاقه از قبیل ایجاد فضای گرم با خرید مواد سوختی، نیاز برای لباس های گرم، محیط گل آلود سرکها که آوردن آب آشامیدنی را بسیار مشکل مینماید، خنکی و امراض صحتی گرفتار نمیشاند _ که اکثر این مشکلات با آغاز فصل زمستان بستگی دارد. بدون شک اگر این تحقیق را در ماه های زمستان برگزار مینمودیم نتایج مختلفی را دریافت میکردیم. پروژه تحقیق معیشت در دراز مدت تمام فصل های سال را در بر خواهد گرفت. که به این اساس در گذشت زمان هر مسئله بهتر مقایسه و بررسی خواهد شد.

اوقات بازدید

در ابتدا از طرف صبح هر یک از خانواده ها را بین ساعات ۹ الی ۱۲ بجه ملاقات کرده و در آن هنگام کار های یومیه شانرا بررسی مینمودیم. دور بعدی ملاقات بعد از ظهر از ساعت ۲ الی ۵ بود که به ما این وقت را میداد تا یک سلسله فعالیت های دیگر آنها را در بعد از ظهر مشاهده و نظارت نمائیم. به مقایسه دور قبل از ظهر زنهای آنقدر مصروف کار های خانه نبوده اند. این ملاقات ها بین یک و نیم الی دو ساعت طول میکشید. عمداً سعی مینمودیم تا در وقت نان چاشت مزاحم خانواده ها نشویم تا مجبور نگردند بنا بر عرفی افغانی یعنی مهمان نوازی برای ما غذا بپزند که اینکار یک خط مش خوبی بوده است.

برای اینکه مطمئن شویم صاحب خانه در هنگام ملاقات در خانه حاضر باشد، خوبتر خواهد بود تا او را قبل از ملاقات اطلاع بدهیم نقاط مثبت اینکار نیز مد نظر گرفته شده است. مثلاً در اولین مصاحبه از یاسمین که یک زن بیوه است خواستیم تا دور دوم مصاحبه را در روز سه شنبه ساعت ۱۰:۳۰ صبح برگزار نمائیم و همچنین از او خواستیم تا بغیر از چای چیز دیگری برای ما تهیه نکند، اما زمانیکه در روز سه شنبه وارد خانه اش شدیم بلانی های زیادی را در داخل یک پتنوس بزرگ در مقابل ما

گذاشت، دقیقاً آن چیزی که نمیخواستیم به آن متوسل شود و ما مجبوراً از آن بلانی‌ها خوردیم، اینکار در خانه‌های دیگر نیز اتفاق افتاد. (برای معلومات بیشتر به قسمت چی بخوریم و چی نخوریم مراجعه نمائید)

بطور خلاصه، با اینکه فرهنگ افغانی ایجاب نمی‌کند با آنهم حد الامکان از قبل مصاحبه‌های خود با خانواده‌ها را پلان نمائید. بعد از ملاقات‌های تازه تحقیقی این رسم و رواج بمرور زمان فرسوده شده و تهیه غذا‌های مخصوص از بین خواهد رفت.

یکی از جنبه‌های مهم دیگر درین خصوص یعنی تعیین وقت برگذاری مصاحبه‌ها ارتباط می‌گیرد به حاضر بودن مرد‌ها در خانه‌های شان چراکه در جریان روز مشغول کار و کسب میباشند. کارمندان ساحوی باید بطور جداگانه یا قبل از کار، در جریان و یا بعد از کار با آنها مصاحبه نمایند. این درس را از اولین مصاحبه با یک تن از سرپرست خانواده همراه با زنش آموختیم و این خانواده اولین خانواده در لیست مصاحبه‌کننده‌گان ما بودند (بحث شماره ۴). زن گفت که شوهرش در جلسه بعدی برای مصاحبه حاضر خواهد شد. زمانیکه برای مصاحبه وارد آن خانه شدیم شوهر این زن اظهار داشت که وی عمداً بخاطر این مصاحبه به خانه منتظر مانده و یکروز معاش خود را نیز از دست داده است. یکروز معاش قابل توجهی برای یک خانواده ای فقیر میباشند، و همیشه باید از چنین اتفاقات جلوگیری بعمل آید.

طرح و رسم نقشه آن منطقه

در اولین بازدید از کارته نو کوشش شد تا نقشه اولیه آن ساحه را رسم نمائیم، شاهراه بزرگ که از شرق به غرب واقع شده (حلال آباد و کابل) عرضاً این ساحه را از هم جدا میکند، در وسط این نقشه رسم گردیده و به امتداد آن در سمت شمال با تپه مرنجان ادامه یافته است. رهنماً ما از موسسه CARE اظهار داشت این هفت خانواده را که مصاحبه نمودیم خانه‌های شان در یک آدرس عمومی مانند سرک اول، سرک دوم، و سرک سوم موقعیت دارد که تمام این سرک‌ها بطور پخته قیرریزی شده و بطرف شمال شاهراه قرار گرفته اند و من با مشکلات زیاد سعی نمودم تا این سرک‌های بزرگ را روی نقشه پیاده نمایم چراکه سرک‌های متذکره بسیار شبیه هم بودند. و به هر اندازه که بیشتر داخل آن منطقه میشدیم فاصله بین کوچه‌ها بسیار باریک میشد و رسم نمودن آن خانه‌های را که در کوچه‌های تنگ واقع شده بود در مراحل اولیه این تحقیق و نقشه برداری مشکل میساخت.

بعد از بازگشت به واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان به موسسه AIMS مراجعه نموده و نقشه شهر کابل را از آنجا حاصل کرده و بعداً در روی نقشه ساحه کارته نو در شهر کابل و ناحیه هشتم را مشخص کردیم؛ ساحات چون شاه شهید، قلعه اسمایل خان، رحمان مینه و غیره شامل کارته نو میشوند و از جمله ساحات خوب شهری تلقی میگردند. و چون اندازه این نقشه آن چنان بزرگ نبود تا مفصلاً تمام ساحات کاری خود را روی آن طرحریزی نمائیم.

بعداً از موسسه AIMS نقشه ستلایت این ساحه را گرفته و بزودی سرک‌های شمال - جنوبی؛ سرک اول، دوم و سوم در آن منطقه را دریافتیم و با یک اندازه اضافه کاری توانستیم موقعیت آن ۷ خانه سروی شده را در روی نقشه رسم نمائیم. با استفاده از این نقشه واضح شد که از آن جمله پنج خانه در کناره تپه‌های که ساحات تحت نقشه بوده اند، موقعیت داشته^{۱۲} و در حالیکه دو خانه دیگر در ساحات رسمی پلان (ساحات تعیین شده توسط دولت) شده واقع گردیده بودند.^{۱۳}

^{۱۲} این منطقه توسط نماینده سرک سوم بنام زور آباد یاد میشد (منطقه که به زور گرفته شده است) و شامل مناطق میشود که در زمان نجیب الله فروخته و یا توزیع شده بود، و کنار تپه‌ها را نیز در بر میگیرد که درین اواخر با آمدن مهاجرین عودت کننده و بیجا شده گان داخلی ساکن شده بودند. ازین نوع زور آباد‌ها در سراسر کابل وجود دارد، و اکنون مشروعیت این ساحات توسط شاروالی کابل زیر سوال رفته است. اگر چه وزارت شهر سازی ظاهراً پلان دارد تا بعضی ازین مناطق را ساحات مسکونی رسمی اعلام نماید. مباحثات بین سازمان‌ها و موسسات دولتی باید بطور عمیق تحت مطالعه قرار گیرند.

^{۱۳} در حال حاضر از ماستر پلان کابل که در زمان داود خان برای مرتبه اول در سال ۱۹۷۶ مورد استفاده قرار گرفت، استفاده صورت میگیرد. این پلان در آن سال‌های ۱۹۷۸ رسماً تصویب گردیده است. الی سال ۲۰۰۲ فقط ۲۰ درصد این پلان تطبیق شده است. (d'Hellencourt, et al. ۲۰۰۲)

در رابطه با دارائی های فیزیکی خانواده ها، نقشه هر یک از خانه ها نیز بطور جداگانه انکشاف داده شد که موقعیت اتاق ها، آشپزخانه و تشناب و غیره در آن واضح گردیده است. درین نقشه ها خانه های نشیمن این فامیل ها مع دروازه، کلکین فرش و الماری رسم گردیده است که بعد از هر مصاحبه با خانواده ها، این نقشه ها بیشتر انکشاف داده میشد. (تحقیق در مورد دارائی های فیزیکی خانواده ها در ضمیمه ب درج است)

علاوتاً با پیشرفت کار ساحوی بطور دقیق آن موسسات و سازمان های مهم را که در جریان مصاحبه ها پاسخدهنده گان به آن اشاره میداشتند، روی نقشه طرح و رسم مینمودیم. در ختم سه یا چهار هفته کار ساحوی، این نقشه شامل مطالب ذیل میباشد:

- این تحقیق شامل هفت خانواده بود؛
- اکثراً این خانواده ها از آب نل استفاده مینمودند؛
- مکتب توتیا (مکتب ابتدائی و متوسطه دخترانه و پسرانه)؛
- دفتر ساحوی برای پروگرام سواد حیاتی توسط دولت؛
- مرکز سواد حیاتی خانگی؛
- نانوائی خانه گی؛
- ریاست ناحیه؛
- پولیکلینیک دولتی؛
- کلینیک کوچک موسسه درمان؛
- دفتر فرعی BRAC
- مسجد؛
- حمام عمومی؛
- رهنمای معاملات؛
- دوکانه های تجارته همجوار؛
- بازار بزرگ در شاهراه کابل - جلال آباد^{۱۴}

هر اندازه که وقت بیشتری را در ساحه سپری میکردیم با شکل زنده گی خانواده های که در کارته نو زنده گی داشتند آهسته آهسته زیاتر آشنا میشدیم. با یک گردش طولانی در اطراف این ساحه و بازار هایکه در امتداد این شاهراه واقع شده اند، بیشتر با این منطقه آشنا شدیم. مسلماً با بحث ها و بازدید های زیادتیر دیگر سازمان ها و موسسات را شناسائی کرده وشامل لیست فوق بنمائیم.^{۱۵}

در بعضی مواقع اعضای آن خانواده های را که این سازمان ها را برای ما مهم معرفی مینمودند با خود در گردش میبردیم. مثلاً یکنزن بیوه و برادرش (مطالعه موضوعی #۱) ما را در مرکز سواد حیاتی خانگی و به یک نانوائی بزرگ WFP همراهی نمودند که آنها در آنجا هر چند بار میرفتند. درحالت دیگری، دو نفر زن (بحث # ۳) با ما در نانوائی خانگی که در نزدیکی خانه شان بود رفتند که در آن یکنفر زن برای دیگران نان میپوخت. اینکار بسیار مفید بود چراکه آنها ما را به مردم معرفی میکردند که اینکار باعث میشد تا آنها بیشتر به ما اعتماد پیدا نمایند و در ضمن آن دیدیم که این پاسخ دهنده گان با مردم به شکل عامتر نسبت به مصاحبه های ما صحبت مینمایند. بطور مثال، این زن بیوه با همسایه هایش خیلی بیشتر از ما دوستانه تر صحبت مینمود. وی در بین راه که بسمت نانوائی WFP روان بودیم کفش های خود را با یکی از همسایه هایش عوض نمود تا اینکه به یک قیافه بهتر داخل نانوائی شود. دو زن دیگر (بحث # ۳) با آشنایان خود در نانوائی محل دیده و با آنها صحبت

^{۱۴} بر علاوه یک بازار بزرگ ترکاری فروشی، در کناره این شاهراه این دوکانه نیز قرار داشتند: خیاطی، پینه دوزی، بایسکل سازی، نجاری، عکاسی، گلفروشی/لباس عروس/کست فروشی، آرایشگاه، وغیره.

^{۱۵} خارج ازین لیست، مکتب توتیا (مکتب بزرگ ابتدائی و متوسطه دخترانه و پسرانه) یگانه جایی بوده که مردم اظهار میداشتند برای آنها خیلی مهم بوده است.

نمودند، چون اطفال شانرا در خانه برای چند دقیقه ای رها کرده بودند خیلی نگران بوده و گفتگو های ایشان خیلی دوام نداشت و ضمن آن دروازه خانه شانرا قفل نکرده و بنابر نزدیکی راه کدام چادر اضافی دیگری نیز نبوشیده بودند.

بخاطر کمبود اماکن مسکونی تعداد زیادی از ساکنین کارته نو در حال نقل و مکان بوده اند (چون اغلباً توانائی دادن کرایه های گزاف را نداشته و یا توسط صاحبان خانه اخراج میگرددند). اما هیچیک از هفت خانواده که شامل سروی بودند در جریان این مدت کوتاه کدام نقل و مکانی نداشته اند، اگرچه تعدادی از آنها احساس نا آرامی از طرف صاحب خانه میکردند.^{۱۶} در تحقیق معیشت شهری درازمدت این موسسه AREU لازم است تا ببینیم که خانواده ها درین جریان نقل مکان مینمایند یا نه، با آنکه نقشه های شهری هر منطقه وجود دارد. برای مراجع بعدی، آدرس های جدید این خانواده ها که نقل مکان نموده اند اغلباً دوکانداران و همسایه ها از آن باخبر اند.

جهت آگاهی در مورد میتود های اشتراکی دیگر در قسمت بعدی که تحت عنوان میتود های ساحوی و اشتراکی آمده است مراجعه فرمائید. که برای آن کارمندان ساحوی که تمرین های نقشه برداری اولیه شانرا تکمیل نموده باشند و آگاهی عمومی در باره وضعیت جغرافیای آن ساحه حاصل نموده باشند، حاوی مطالب ارزنده ای میباشد.

نظارت اشتراک کننده گان

نظارت اشتراک کننده گان اساس اصلی اینچنین تحقیقات میباشد، و طوریکه از نامش پیداست این به یک تحقیق گر که تا حد امکان وارد جزئیات مطالب شده و تا حد امکان شرایط اجتماعی و فرهنگی منطقه را بررسی و ارزیابی مینماید. در واقع، درین مدت کونه تحقیقی نتوانستیم تا بطور مفصل وارد جزئیات مربوطه شویم بدون ازینکه در چند خانه ای بطور مهمان رفتیم آنها که صاحبان خانه نهایت اصرار به مهمان کردن ما داشتند، و یا فقط در دوکان های بازار کارته نو چند مرتبه رفتیم. اما آماده آن کار بودیم. با آنها در پروژه تحقیق معیشت در دراز مدت تیم های تحقیقی وقت این را خواهند داشت تا بیشتر مردم آنها را بپذیرند و به همین قسم بیشتر در بحث ها شرکت ورزند. (یعنی، با وظایف عادی خانواده ها کمک کنند، به محافل فامیلی اشتراک ورزند، وغیره)

با آنها وقت فراوانی داشتیم تا در جریان کار ساحوی خود بطور سیستماتیک نظارت نمائیم چراکه این چنین نظارتی وسیله خوب تحقیقاتی میباشد. مثلاً در مطالعه موضوعی # ۳ دیدیم که خانواده مالک دارائی های فیزیکی از قبیل تندور، ساعت دیواری، آینه بوده است که البته در دیگر خانواده ها مردم آنرا نداشته اند. همچنین دیدیم که برادر بزرگتر از خواهر در مطالعه موضوعی #۱ بیشتر همچشمی برادر خواهری در رفتار های اجتماعی اش وجود داشته است. به ادامه کار ساحوی در جریان هر روز، تیم کاری ما یافته ها و مطالعات خود را با هم مورد بحث قرار داده و بر اساس آن پیش میرفتند. نتایج این یافته ها و نظارت ساحوی و رفتار های اجتماعی بطور مفصل در گزارشات تشریحی در بحث ها و مطالعات موضوعی در ضمیمه الف مندرج اند و نیز لیست دارائی های فیزیکی این خانواده ها در ضمیمه ب شامل میباشد.

جلسه که بین ۲۲ نفر از وکلای ناحیه هشتم در دفتر رئیس آن ناحیه دایر شده بود فرصت بسیار مهمی بود تا چنین نظارت صورت گیرد. خوشبختانه ما بعد ازینکه با رئیس ناحیه جلسه داشتیم در اشتراک به این محفل دعوت شده بودیم. رفتار وکلا با همدیگر، رئیس ناحیه و اشتراک کننده گان از موسسات غیر حکومتی (Mercy Corps, Relief International) بسیار موثر بوده و ما از تفاوت های سیاسی در آن منطقه بیشتر آگاه شدیم. (قسمت روابط سازمانهای غیر حکومتی را ملاحظه نمائید)

^{۱۶} پاسخ دهنده گان مرد و هم زن کدام خانه جدید را ازین طریق پیدا مینمایند: الف: با پرسیدن از دوکانداران که اگر کدام خانه خالی درک داشته باشند، ب: از دستفروشان منطقه میپرسند ج: از دروازه هر خانه بطور جداگانه میپرسند که اگر خانه خالی داشته باشند. از رهنمای معاملات محل فقرا استفاده نمیکند.

مباحثات و مصاحبه های نیمه تمام

مسائل اساسی این تحقیق را یک سلسله مباحثات و گفتگو های همه جانبه با اعضای خانواده ها تشکیل میدهد. و عمده ترین مطالب تحقیقی آن قرار ذیل میباشد:^{۱۷}

- **معلومات اولیه در باره خانواده ها:** قومیت، ساختار های خانواده گی، جندر/سن و سال اعضا، دارائی ها، مصارف اولیه، سرگذشت، و پلان های معیشتی در آینده؛
- **روابط داخلی اعضای خانواده:** حقوق و وظایف اعضای مرد و زن، تصمیم گیری بر اساس دارائی ها؛
- **روابط بیرونی اعضای خانواده:** تقویه سیستم ها و شبکه های اجتماعی بین همسایه گان، اقارب، و دوستان که شامل ارتباط بین معیشت های مختلف در دهات و در شهر ها میشود؛
- **استراتژی های معیشتی خانواده ها:** استراتژی برای ذخیره مواد، استراتژی برای مقابله با خطرات احتمالی، استراتژی برای تحمل و کاهش اثرات فشار های روانی و ترس؛ استراتژی برای بقا زنده گی و جلوگیری از بینوائی
- **اثرات پروگرام ها و پالیسی ها بالای خانواده ها و دیگر موضوعات در سطح متوسط و یا بلند**

در اولین مصاحبه ها سعی شد تا معلومات اولیه زنده گی خانواده ها جمع آوری شود، با آنکه در عین زمان طی این خط مش نیمه تمام (پلان کاری) میتوانستیم تا در مورد روابط بیرونی اعضای خانواده ها و استراتژی های مختلف معیشتی شان آگاهی حاصل نمائیم. قابل یاد آوری است که ما درین خط مش تنها به یک سلسله سوالات مشخص اکتفا نکرده بلکه جریان مصاحبه ها نهایت آزاد بوده و گفتگو ها بشکل طبیعی اش ادامه میافت. اما باید چیک لیست ها و طرح های عمومی برای تعیین اهداف و خواسته های مباحثات و مصاحبه ها قبل از شروع کار بطور کامل طرح و تهیه گردد.

باید خاطر نشان نمود که در اولین مصاحبه نمیتوان تمام معلومات لازمه را جمع آوری نمود، بنأ باید عین بحث ها و صحبت ها در جلسات بعدی با آن خانواده ها ادامه یابد تا اینکه معلومات تکمیل گردند. بطور مثال، در مصاحبه دومی خویش در مطالعه موضوعی # ۱ در باره سرگذشت زنده گی خانواده ها در زمان مهاجرت به ایران و پاکستان بحث زیاد نمودیم و در مصاحبه دومی در مطالعه موضوعی # ۲ ضمن بحث های طولانی اما نا تکمیل در باره مصارف اولیه خانواده های بزرگ ۱۱ نفری معلومات جمع آوری گردیده است.

در ضمیمه الف خلاصه از مصاحبه ها و گفتگو ها با ۷ خانواده انتخابی این سروری که جمع از اطلاعات اولیه در باره آن خانواده ها میباشد، بیان گردیده است. کارمندان این پروژه با دو نوع خانواده در جریان این سروری کار نموده اند؛ یکی آن سه خانواده اصلی و محوری این تحقیق را (مطالعات موضوعی #۱، #۲، #۳) که در باره معیشت به مقایسه خانواده های دیگر معلومات مهم را در اختیار داشتند، پاسخ دهنده گان کلیدی (مخبر) نام گذاشتیم و خانواده های غیر این کته گوری را (بحث های #۱ تا به #۴) تنها پاسخ دهنده نامیدیم.

نسرین، بشیر و خودم در بسیاری از مصاحبه ها با خانواده ها حاضر بودیم و پاسخ دهنده گان اعم از مرد ها و زن ها نیز اشتراک داشتند. تمام این صحبت ها به زبان دری صورت گرفته و در صورت لزوم بشیر نقاط مهم را نیز با زبان پشتو بیشتر واضح مینمود که ممکن ۱۰٪ از مجموع زمان مصاحبه را احتوا مینمود و همچنین ترجمه بعضی بحث های پیچیده برای من نیز ۵٪ از مجموع زمان را در بر میگرفت.

بر علاوه این مصاحبه ها با خانواده های مختلف، بحث های مفصل با اعضای سازمانها و موسسات موجود در آن منطقه نیز انجام یافته است، مخصوصاً بعد از آنکه آن سازمانها توسط پاسخ دهنده گان برای ما معرفی میشدند؛ بحث های متذکره با افراد ذیل صورت گرفته است:

- رئیس و معلمین پروگرام سواد حیاتی در دفتر ریاست ناحیه؛

^{۱۷} این مطالب ساحات عمده تحقیقی اند که واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان نیز آنرا پیگیری مینماید.

- رئیس مرکز سواد حیاتی خانه گی، همراه با زن و شاگردانش؛
- مالک / آمر نانوائی WFP با ۱۲ نفر کارگران آن نانوائی؛
- نانوائی که توسط یک خانواده سرپرستی میشد، پدر با دخترانش؛
- کارمندان پولیکلینیک دولتی (داکتران، نرس ها، کارمندان AFGA) (پامیلا)؛
- کارمندان موسسه درمان (موسسه غیر حکومتی داخلی)؛
- کارمندان دفتر فرعی BRAC (نسرین و پامیلا)؛
- ملا مسجد (بشیر)؛
- کارگر حمام محل (بشیر)؛
- مسئول رهنمائی معاملات (بشیر)؛
- دوکانداران (بشیر)^{۱۸}

برای اینکه مسایل مربوط به معیشت و اشتراک مردم، از دیدگاه مقامات بلند رتبه بررسی شود تیم کاری ما با *لالیت لانکاتیلیک* سر مشاور تخنیکی موسسه هبیتات ملاقات نمودند و در ختم کار ساحوی من با محمد یوسف پشتون وزیر شهر سازی و مسکن نیز ملاقات کرده و او را از فعالیت های واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان در خصوص تحقیقات در باره معیشت شهری باخبر ساختم.^{۱۹}

گروپ های محوری

مباحثات در گروپ های محوری وسیله مهمی اند تا موضوعات مشخص را در جمع ۴-۱۲ نفر مورد بررسی و تحقیق قرار داد. در چنین گروپها و بحث ها که مرد ها، زنها و اطفال گرد هم آمده باشند بعضاً معلوماتی بدست میاید که در مصاحبه های انفرادی با پاسخ دهنده گان و خانواده ها بدست نیامده باشد. نقش کسیکه این مباحثات را رهبری مینماید (تسهیل کننده) بسیار مهم بوده بناً باید چنین جلسات بعد از داشتن معلومات ابتدائی و اولیه در باره جنبه های مختلف اجتماعی و فرهنگی آن جامعه برگزار گردد. زنان در کارته نو بطور آسان با همسایه گان شان مخصوصاً در بعد از ظهر بازدید مینمایند و برای مرد ها بهترین زمان، صبح وقت میباشد. برای برگذاری این مباحثات با زنان، خانه های شخصی محل مناسبی میباشد، اما هر اندازه که محل برگذاری این مباحثات غیر شخصی باشد، بهتر و موثرتر خواهد بود. در جریان این تحقیق چنین مباحثات گروپی را دایر نکردیم^{۲۰} هر چند با آماده گی های ناچیز از قبل میتوان آنرا دایر کرد.

تحقیق چند جانبه

برای اینکه بدانیم معلومات حاصله معتبر است یا نه آن موضوع را با بیش از یک پاسخ دهنده مشوره مینمائیم. مثلاً؛ در مورد اینکه اراضی کنار تپه های کارته نو در زمان نجیب الله برای مردم فروخته و یا توزیع شده است با مردم مشوره کردیم، تعداد از آنها ازین موضوع مطلع بوده و تعدادی نبوده اند با آنها درین خصوص آنقدر معلومات در دست بود تا اعتبار آن معلومات را مثبت نشان دهد. برعلاوه، زمانیکه یک نفر زن بیوه (از یک زن بیوه دیگر از همسایه گان خود مطلع شده بود) برای ما گفت که یک کارخانه شیرنی سازی و قالبین بافی در کارته نو تاسیس شده و زنان را استخدام مینماید، اعتبار این موضوع را در مصاحبه بعدی خود با وی چیک نمودیم. در واقع، اینرا یک دختر همسایه برایش گفته بود. و ما آنقدر وقت کافی نداشتیم تا مفصل این قضیه را جستجو و تحقیق نمائیم و تا الحال نمیدانیم که آیا این مسئله صحت دارد یا نه. این یک مثال دیگری از تحقیق چند جانبه میباشد.

یادداشت های ساحوی

^{۱۸} بازار کارته نو سروی شده و قیم ۲۳ نوع مواد خوراکی تثبیت گردیده است (گندم/آرد، سبزیجات، میوه حات، محصولات شیر، گوشت، روغن نباتی) و مواد اولیه دیگر (از قبیل چای، نمک، گوگرد، صابون، وغیره). این چنین سروی ها را در هر دوره زمانی باید انجام داد تا تغییر در قیم مواد از قبیل آرد وغیره تعین و تثبیت گردد.

^{۱۹} همچنین طی یک ملاقات جداگانه با موسسه Mercy Corps در مورد پلانها و برنامه های آینده شان در کارته نو صحبت نمودیم. (قسمت روابط سازمانهای غیر حکومتی را ملاحظه نمائید). و باید با شاروالی کابل نیز ملاقات میکردیم متأسفانه کمبود فرصت مجال اینکار را نداد.

^{۲۰} اگر چه مکرراً مباحث گروپی را برگزار مینمودیم که شامل ملاقات با مراکز سواد حیاتی، نانوائی ها و یکتعداد خانواده ها میشود.

اگر از جریان مصاحبه ها و گفتگو بطور مفصل معلومات یادداشت کردند یافته های تحقیقات فراموش نخواهند شد. اگر چه اینکار همیشه آسان نبوده و احتمالاً بهترین راه برگذاری کار ساحوی نیز نمیباشد. بطور مثال، مهم است تا پروسه گفتگو ها را بطور آسان به شکل طبیعی آن ادامه داد و علایق و تمایل صحبت کننده گان را مورد توجه داشته باشیم. یادداشت های مداوم از جریان مصاحبه ها برای تبادل بهتر نظریات و عقاید، سودمند و موثر نخواهد بود. حفظ تماس چشمی با پاسخ دهنده گان در جریان مصاحبه ها نیز بسیار با اهمیت است. بنابراین کارمندان ساحوی باید در جریان مصاحبه ها با یادداشت کلمات، جملات خلاصه و نوشتن سمبول ها مصاحبه ها را بشکل مناسب ادامه دهند تا بعداً در زمان مرور این یادداشت ها بتوانند معلومات را بخاطر آورده و و گزارش مربوطه را تهیه نمایند.^{۲۱}

در جریان بعضی مصاحبه ها و مباحثات سعی نمودیم تا معلومات را یادداشت نکنیم بلکه اینکار به شکل دیگری صورت گرفته که خیلی آزاد تر و بدون کدام ساختار مشخص بوده است، ولی در زمان تهیه گزارش مربوطه ضرورت است تا مفصلاً این بحث ها را مرور نمود و بخاطر بیاوریم. کارمندان تحقیقی بطور مداوم باید کوشش کنند تا حافظه خود را تقویه نمایند. در جریان پیشرفت کار و شناسائی به مطالب اساسی تحقیقی به اینکار نایل خواهید شد.

بعد از هر سروی، من با بشیر و نسرين ملاقات نموده و یادداشت های خود را مرور مینمودیم که اینکار بنام debriefing یاد میشود. اینکار برای تحلیل و تفسیر صحیح معلومات حاصله بسیار با اهمیت میباشد.

تهیه گزارش از یادداشت های ساحوی

نوشتن یک مصاحبه طولانی بشکل تشریحی که اگر لازم باشد، از پیچیده گی آگاهی موضوع مربوطه کاهش میدهد و بساده گی فهمیده میشود. اعضای این تیم بعد مرور مطالب هر مبحث بطور جداگانه، گزارشات مربوط را تهیه میکردند. و اگر مقایسه گردد ازین یادداشت ها و گزارشات معلومات بیشتر حاصل شده که بعداً به طور مفصل در مورد آن بحث مینمودیم. (بطور مثال، در ابتدا سرگذشت زنده گی مهاجرین در مطالعه موضوعی #۱ بوسیله هریک از ما به اشکال مختلف تفسیر و تحلیل شده بود، و بعد با بحث های جداگانه در مورد یادداشت های خود ساحات مشخص را برای اخذ معلومات بیشتر تعیین کرده و آنرا با خانواده ها در مصاحبه های بعدی مطرح مینمودیم که در اخیر معلومات دقیق و درست را در آن زمینه توحید میشد) این یادداشت ها مفصل اساس گزارش مطالعات موضوعی و بحث ها ما را که شامل ضمیمه الف اند، تشکیل میدهد.

برای نوشتن مطالب جمع آوری شده در نصف روز کار ساحوی، حد اقل نصف روز و حد اکثر بیشتر از آن ضرورت است. و باید هر چه زودتر بعد از ختم کار ساحوی گزارش مربوطه را بنویسیم تا اینکه جزئیات مهم فراموش نشوند، و پاسخ های یک خانواده با خانواده دیگر مخلوط نگردد.

کارمندان ساحوی من بعلت اینکه در گذشته چنین تحقیقاتی را تجربه نکرده بودند در ابتدا نوشته های واقعی از فعالیت های ساحوی خود را با جزئیات و تشریحات کمتر تهیه مینمودند. بعد از مطالعه آن پیشنویس که من تهیه کرده بودم یک مقدار آگاهی در آن زمینه حاصل کرده و نحوه گزارش دهی آنها بهتر شده و با شرح بیشتر که لازمه ضروریات این چنین تحقیقات است گزارشات خود را مینویشتند. آنها گزارشات شانرا توسط دست در حالیکه من با کمپیوتر گزارشات و یافته های تحقیقات خود را یادداشت و ثبت مینمودم.^{۲۲}

ترتیب و تنظیم / ثبت و درج اطلاعات

همیشه باید با خود کتابچه یادداشت داشته باشید تا روزانه معلومات و مطالب را که در جریان کار بدست میآورید، در آن یادداشت نمائید. مثلاً مشخصات تعداد پاسخ دهنده گان مختلف که در آن روز ملاقات نموده اید، وقت و موقعیت مباحثات، مطالب عمده که مورد بحث و صحبت قرار گرفته اند، وغیره.

^{۲۱} درین زمینه طرح دیگرام خویشاوندی آن خانواده در جریان مصاحبه خیلی موثر خواهد بود، با اینکه به یک مقدار تمرین ضرورت دارد. به بخش دارائی های اجتماعی خانواده ها مراجعه شود.

^{۲۲} نسرين و بشیر با کمپیوتر آشنائی داشتند، بناً اگر کمپیوتر در دسترس شان میبود، میتوانستند از آن در نوشتن و تهیه گزارشات شان استفاده نمایند.

بخاطر آسانی کار و تنظیم بهتر اطلاعات جمع آوری شده از هر خانواده، از فایل های کاغذی (یا فایل کمپیوتر) استفاده شده و نمبر شناسائی هر یک مشخص گردید. رنگ های مختلف فایل های کاغذی کمک مینماید تا فایل های مهاجرین عودت کننده و بیجا شده گان داخلی را با رنگ های مختلف تعیین نمود. درین فایل ها، یادداشت ها، گراف ها نقشه منطقه که نشان دهد این خانواده در کجا موقعیت دارد، نقشه محیط خانه و اتاق ها، وغیره موجود میباشد. و همچنین یادآوری های دیگر را برای تحقیق گران که در آینده بالای مسایل کلیدی تحقیق نمایند نیز در بر دارد و مسایل که در بحث های آینده باید مورد جستجو قرار گیرند نیز درین فایل شامل میباشد. باید قبل از مصاحبه بعدی این فایل ها را مرور نمائیم تا اینکه معلومات ما در مورد آن خانواده تجدید گردد.

قابل یاد آوری است که برای هر سازمان و موسسات موجود در منطقه که سروی شدند، نیز باید چنین فایل های تنظیم گردند.

عکاسی و فلمبرداری

عکاسی در ساحه یک وسیله بسیار مهم است که میتوان از آن برای تهیه گزارش و مقاصد تربیوی استفاده نمود. با آنهم قبل از هر نوع عکاسی باید هم از مرد و زن خانواده اجازه گرفته شود و برای آنها علت عکاسی بیان گردد تحفه دادن عکس های پاسخ دهنده گان برایشان بهترین هدیه خواهد بود که مخصوصاً عکس های کودکان بیشتر مورد قبول خاطر مردم قرار میگیرد.^{۲۳} بنابر شرایط محافظه کارانه بعضی از خانواده ها و مناطق افغانستان، استفاده از کمره های عکاسی منع قرار داده شده است بناً باید در چنین حالات سعی شود تا عکاسی نشود.

استفاده از کمره های ویدیویی یک اندازه بیشتر مشکل آفرین است، اگر چه در محافل عروسی خانواده های کلاس بالا و متوسط استفاده میگردد. استفاده از کمره های ویدیویی در تحقیقات و مطالعات ساحوی در باره معیشت شهری محدود میباشد. بخاطر اینکه اشتراک کننده گان سئو تعبیر مینمایند که فلم برداری به چی منظوری صورت میگیرد. و اگر استفاده از کمره ویدیویی حتمی و ضروری باشد، باید از قبل از آن خانواده ها اجازه گرفته شود.

استفاده از تیپ برای ثبت مصاحبه ها نیز دشوار است و فرصت های زیادی را در مورد سئو تعبیر از استفاده آن ایجاد مینماید. بر علاوه، دوباره رو نویس نمودن متن کامل از روی تیپ نیز وقت بیشتر را ضایع میکند. و نیز کارمندان ساحوی را تنبل نموده به فکر اینکه تمام کار را تیپ خود انجام خواهد داد. در حالیکه احتمالاً در باره بعضی مطالب تبادل نظریات باید صورت گیرد.

تحقیق در مورد دارائی های فزیکتی خانواده ها

در بازدید از خانواده ها میتوان دارائی های فزیکتی آنها را نیز بررسی نموده و بطور مفصل یادداشت نمود. ضمیمه ب شامل لیست های جامع از دارائی های فزیکتی خانواده ها است که در مطالعات موضوعی #۱، #۲ #۳ مندرج میباشد. در جریان تحقیقات دراز مدت این لیست ها بطور دوامدار با افزایش و یا کاهش دارائی ها در گذشت زمان تجدید میشود.

تمام خانواده هایکه مصاحبه شدند فقیر بودند و فقط سه خانواده آنها از حیث دارائی های فزیکتی طوریکه از معلومات مندرجه لیست ها که در مطالعه موضوع #۳ آمده است، در وضع بهتری قرار داشته اند. علاوه بر وسایل تزئینی چون ساعت دیواری و آینه آنها تندور نیز داشتند که از آن فقط برای پختن نان استفاده مینمودند و تنها باید آرد و مواد سوختی را تهیه مینمودند. در واقع، این تنها خانه است که از دارائی خود استفاده میکند و تندور نماینگر ثبات اقتصادی یک خانواده نیز میباشد.

بطور مقایسوی یادداشت مشکلات مردم آسانتر است، هر چند برای حصول معلومات اولیه و کافی اشتراک در چند ملاقات جداگانه لازمی میباشد. برای اینکه در مورد دارائی های خانواده ها آگاهی بیشتر حاصل نمائیم در پهلوی مشاهده، مصاحبه نیز

^{۲۳} جو گریس بعد از چاپ عکس های که در زمان سروی گرفته بود، چند نسخه آنها به اشتراک کننده گان در آن عکس توزیع نموده که از آنها خیلی استقبال نمودند.

ضرورت است که باید مطالب مورد ضرورت نیز یادداشت گردند. بطور مثال، تخت خواب های که در مطالعه موضوعی #۱ ارایه شده برای آن خانواده از پاکستان طور تحفه هدیه ارسال شده است. و برای یکنفر زن بیوه همسایه /پسر کاکایش فرش تحفه داده بود. و نیز توسط پولی که از موسسه CARE بدست آورده بودند یک خانواده برایشان گلیم خریداری نموده بودند که اینکار احترام بین زن و شوهر را بی حد افزایش داده بود. مطالعه موضوعی #۳.

یکی از مسایل مهم دیگر اینست که چگونگی باید در جریان مصاحبه ها وجود دارائی های فیزیکی خانواده ها را بطور درست تشخیص و معلوم نمائیم. این موضوع را طی مثالی بهتر روشن میسازیم. در یکی از مصاحبه ها متوجه شدیم که یک پایه میز ماشین خیاطی در یک کنج خانه قرار دارد و زمانیکه از زنان آن خانواده سوال نمودم که اگر کسی از آنها خیاطی نمودن را میداند، جواب منفی دریافت کردم. ظاهراً ماشین خیاطی فعال نبوده است، و طوریکه آنها ادعا داشتند تنها میز ماشین خیاطی بود که آنرا کسی نزد شان فقط برای محافظت گذاشته بود، اگر چه ماشین خیاطی در قسمت تحتانی میز بطور واضح قابل مشاهده بود و آنرا توسط یک پارچه سفید پوشانیده بودند که از آن منحنی ذخیره گاه دوا های طبی و دیگر مواد استفاده مینمودند. گمان میشود که تنها دلیل اینکار فقط پنهان نمودن منبع عایداتی شان بوده باشد. اگر مدت این تحقیق طولانی میبود احتمالاً اعتماد ما زیادتیر میگردید و نتیجتاً وضعیت این ماشین خیاطی بطور واضح مشخص و منبع عایداتی این خانواده معلوم میگردد. این مسئله در مطالعه موضوعی #۳ مفصلاً شرح گردیده است.

بر اساس مصاحبه های متداوم درباره فعالیت های اقتصادی افراد خانواده ها توانستیم تا مقدار عایدات پولی و ماهانه هر یک از آن خانواده های را که اکثریت شدیداً آسیب پذیر بوده اند، را محاسبه کنیم. مطالعه موضوعی #۱ (۷ نفر): ۱۵۰۰ افغانی؛ مطالعه موضوعی #۲ (۴ نفر): ۱۴۸۰ افغانی؛ مطالعه موضوعی #۳ (۱۱ نفر): ۴۲۰۰ افغانی. برای معلومات مفصل در باره این مطالعات موضوعی و در مورد نوعیت فرصت های مختلف کاری اعضای خانواده ها که به آن مصروف بودند که تماماً در سکتور های غیر رسمی بوده است، به ضمیمه الف مراجعه نمائید.

تحقیق در مورد دارائی های اجتماعی خانواده ها

برای اینکه در باره ترکیب و ساختار یک خانواده مشخص (کسانیکه از یک دیگ طعام میخورند) آگاهی حاصل نمائیم اولین گام مهم طرح یک گراف یا دیاگرامیکه نسبت اعضای آن خانواده را نشان دهد، میباشد. مقدمات اینکار را میتوان در جریان مصاحبه با پاسخ دهنده گان انجام داده و بعداً ترتیب و تنظیم کرد. بطور نمونه دیاگرام یکی از خانواده ها که ۱۱ نفر عضو دارد در مطالعه موضوعی #۳ در ضمیمه ج درج گردیده است. نام خانواده در بین یک باکس قرار گرفته است و شکل مثلث ها اعضای مذکر و دایره ها اعضای مونث آن خانواده را نشان میدهد، هر یک از خط های مثلث و یا دایره افراد مشخص یک نسل را نشان میدهد، این فامیل شامل سه نسل بوده که رئیس این فامیل در یک باکس رنگه جای داده شده است. سمبول = (مساوی) به معنی ازدواج بوده و سمبول سلش در میان مثلث ها و دایره ها نشان میدهد که آن فرد مرده است. خواهر و برادر با یک خط در فوق سمبول ها که وصل گردیده اند، نشان داده شده است و فرزندان توسط یک خط عمودی به والدین شان وصل گردیده اند.

سرپرست این فامیل بزرگ یار محمد^{۲۴} با گل جان ازدواج نموده که نتیجه ازدواج آنها سه پسر و یک دختر میباشد. دو پسر شان ازدواج نموده اند (پسر بزرگتر، حدوداً ۴ سال میشود که گم شده و درین دیاگرام توسط یک وکتور علامه گذاری شده است) که به این اساس دو عروس همراه با ۴ نواسه (دو نواسه پسر و دو نواسه دختر) نیز درین خانواده زنده گی دارند.

بعد از گفتگو های جامع در مورد کمک و مساعدت های فامیلی درین دیاگرام نشان داده شده است که اقارب برای این خانواده کمک های مالی قابل توجه ای را نموده اند، که توسط وکتور های به رنگ تیره نشان داده شده است. وکتور که در سمت چپ

^{۲۴} این نام، و نام هر یک دیگر از پاسخ دهنده گان که درین گزارش استفاده شده اند، مستعار میباشد؛ قسمت حفظ نام پاسخ دهنده گان کلیدی را ملاحظه نمائید.

قرار گرفته اند نشان میدهد که اقارب سرپرست این خانواده که در لوگر بودباش دارند، بطور مشخص بسیار زیاد با آنها مساعدت نموده اند و در سال قبل از آنها ۷۰۰۰ افغانی را جهت خریداری مواد خوراکی نیز قرضه گرفته بودند، و از یکی از اقارب دیگرش ۱۰۰ سیر گندم قرض نموده بود که تا الحال قرضه های خود را نیز نپرداخته اند. وکتور دومی که در سمت راست این دیاگرام قرار گرفته، نشان میدهد که کمک های دیگر نیز از طرف برادر گل جان مادر این خانواده صورت گرفته است. این فرد که در کابل زنده گی مینماید تمام مصارف تعلیمی فرزندان این خانواده را پرداخت مینماید - خریداری مواد مکتب، فیس کورس های خصوصی و کورس های خیاطی وغیره.

در تمام این سروی برای کدام خانواده خارج از کشور کمک های پولی صورت نگرفته است، اگر چه اقوام و خویشاوندان آنها در پاکستان نیز بوده اند اما وضعیت اقتصادی آنها نیز خوب نبوده است. در جریان سروی در مورد روابط اجتماعی هر خانواده با همسایه گان، دوستان و اقوامیکه در کابل یا دیگر ساحات افغانستان و یا در دیگر کشور ها زنده گی داشتند، تحقیق نمودیم. در ابتدا تعداد زیادی از آنها اظهار میداشتند که کسی را ندارند تا به آنها کمک نمایند، احتمالاً به این منظور که نشان دهند که به کمک های فوری احتیاج دارند (خانواده هائیکه فکر مینمودند از طریق این سروی برای آنها کمک خواهد شد). با وقت زیادتر و تحقیق بیشتر (سوال های متفاوت از راه های مختلف) میتوان معلومات بیشتری را در مورد روابط اجتماعی خانواده ها بدست آورد. بطور قابل توجه ملاقات و مصاحبه های مجدد با خانواده ها ما را درین زمینه کمک نمود. مثلاً در مطالعه موضوعی # ۲، یکنفر زن بیوه، یاسمین که سرپرست خانواده بود در ابتدا میگفت که با همسایه های نزدیکش شناسائی ندارد اما در فرصت های بعدی، دیدیم که او در عروسی یکی از همسایه ها اشتراک مینماید، با یکی دیگر از همسایه هایش از عقب دیوار صحبت میکند و دیگر همسایه برایش بشکه آب را میفرستد. در ابتدا پاسخ های سوالات ممکن ناقص و گمراه کننده باشند، و بناً مصاحبه ها و نظارت در جریان چنین سروی ها باید همه جانبه و دقیق صورت گیرد.

چون درین زمینه از قبل تحقیقات چی در سطح دهات و یا شهر ها انجام نیافته است تا نتایج این تحقیق را با آن مقایسه نمائیم بناً خیلی زود خواهد بود تا بطور قطعی ادعا نمائیم که روابط اجتماعی که درین تحقیق نشان داده شده است، در یک سطح پائین قرار دارد. اما همانند شرایط کوساوو "در ساحات شهری بنابر افزایش مهاجرین و بیجا شده گان" (ویستلی و میخالیو ۲۰۰۲:۳۱) پاسخ دهنده گان نمیتوانستند بدون از همسایه گان نزدیک در باره جامعه شان بطور وسیع و همه جانبه صحبت نمایند. آنها تعداد اعظمی خانواده ها را در کارته نو نمیشناختند. که البته جابجا شدن مهاجرین عودت کننده و بیجا شده گان داخلی شرایط را نهایت پیچیده و متغیر ساخته بود. روابط اجتماعی با اقاریبیکه چی در نزدیک و یا در دور دست ها زنده گی مینمایند، نیز برقرار نبوده است. تعداد زیاد از پاسخ دهنده گان اظهار میداشتند که وضعیت خراب اقتصادی شان راه را برای بازدید های گسترده، مهمان نوازی ها، و کمک های مالی مسدود نموده است. یکی از نگرانی های دیگر مردم عدم داشتن کدام واسطه (ارتباطات اجتماعی: دسترسی به قدرت) بوده است که بدون آن احساس نا آرامی و آسیب پذیری مینمایند. روابط اجتماعی بطور مفصل و یافته هاییکه ازینسو و آنسو جمع آوری شده اند در جریان این کار ساحوی کوتاه مدت دریک گزارش جداگانه تهیه شده است.^{۲۵}

بحث های باز و روشن جهت حصول نظریات پاسخ دهنده گان اهمیت دارد که این موضوع را در باره روابط اجتماعی یک زن بیوه که در عین زمان سرپرست خانواده اش نیز است، واضح میسازیم (مطالعه موضوعی # ۲). واقعاً این زن شرایط بد زنده گی را تحمل کرده است؛ دو مرتبه بیوه شده، توسط برادران شوهرش لت و کوب گردیده، دختر هایش فروخته شده اند و در حال حاضر با فقر و بیچاره گی زنده گی مینماید، این زن یعنی یاسمین توانائی گفتن بخت و سرنوشت بد خود را ندارد. هنگامیکه خارج از روابط اجتماعی در مورد موضوعات دیگری چون مسایل صحی بحث مینمودیم، مسئله نقش ملا ها مطرح گردید و همکارانم گفتند که در آن منطقه یکنفر ملا چنان مشهور است که امراض مختلفی را از طریق جادو تداوی مینماید. این زن قصد داشت تا این متخصص را در آینده نزدیک ملاقات نماید، مردم معتقد اند که جادو نمودن نه تنها علت امراض صحی است بلکه علت روابط منفی اجتماعی نیز میباشد، آنچه که این زن طی چند سال اخیر با آن مواجه بوده است. بنابر کمبود وقت نتوانستیم بطور مفصل طرز فکر این زن بیوه را درین خصوص جویا شویم، اما قسمیکه این قضیه با مثال واضح ساخت، گفتگو ها و

^{۲۵} این گزارش تحت نام یادداشت های در مورد معیشت فقرا شهری در کابل، افغانستان توسط پامیلا هانت (۲۰۰۳ AREU) نوشته شده است.

مصاحبه ها طبعاً چندین بخش را در بر گرفته و معلومات مهمی در ارتباط با یک موضوع خاص در جریان بحث های بیشتر بدست میاید.

معلومات مختصر در مورد انکشاف سیستم معیشت در خانواده ها

معلوماتیکه در مدت زمان کوتاه این تحقیق در مورد نحوه امرار معیشت خانواده ها بدست آمده است، فقط خلاصه از مطالب عمده درین زمینه میباشد، و ما را آگاه میسازد که چیکونه این خانواده های فقیر از دارائی های مختلف شان در گذشته ها استفاده مینمودند. و در حال حاضر چیکونه امکانات محدود فعلی شانرا با هم یکجا مینمایند تا با وضعیت بی ثبات اما رو به انکشاف پایتخت (کابل) زنده گی شانرا سپری نمایند.

با مطالعه دقیق گزارشات مربوط به مصاحبه ها و نظارت های که از خانواده ها صورت گرفته میتوان خلاصه از معلومات هر خانواده (تاریخچه زنده گی) آنها را بدست آورد. شرح بیشتر درین زمینه که در مورد بیجاء شده گان داخلی متمرکز یافته است، در مطالعه موضوع # ۳ درج میباشد. ضمیمه د شامل خلاصه از دارائی های این خانواده میباشد (دارائی های انسانی، اجتماعی، مالی، فزیک و طبیعی)، و جوانب مثبت و منفی هر یک ازین دارائی ها نیز واضح گردیده و بطور وسیع وضعیت کنونی آن خانواده ها شرح شده است. متقابلاً، در ضمیمه و یک دورنمای موقتی از خلاصه استراتیژی های عمومی معیشت در گذشت زمان، ارایه گردیده است که نشان میدهد چیکونه از استراتیژی های معیشتی مختلف (ذخیره و جمع آوری مواد؛ توافق با شرایط موجود؛ و مقابله با شرایط ناگوار زنده گی) در گذشت زمان استفاده صورت میگیرد، آنچه که در حال حاضر مطرح بحث میباشد.

بطور خلاصه؛ درین مرحله معلومات اولیه در باره آن سه خانواده را تهیه نموده ایم - مطالعات موضوعی #۱؛ #۲؛ #۳. در تحقیقات دراز مدت در باره این خانواده ها معلومات بیشتر کسب خواهیم نمود و از همه مهمتر مفصلاً تغییراتی را که در گذشت زمان در استراتیژی های معیشت آنها رونما میگردد را مورد بررسی قرار میدهیم. چی نتایجی را این فعالیت های پلان شده در بر خواهند داشت - آیا ادعا ها درست خواهد بود یا نه؟ چیکونه اوضاع در کارته نو و کلاً شهر کابل متحول خواهد شد؟ تمام اینها سوالات مهم بوده که اکنون به آن پاسخ داده نمیتوانیم اما دانستیم که با مدت زمان کوتاه با استفاده از میتود های اساسی تحقیقات انترپولویژی میتوانیم معیشت های مختلف مردمان شهری را بیاموزیم.

تحقیق در مورد اثرات پروگرام های امدادی

در جریان مصاحبه ها خانواده ها بسیار مهربانی نشان میداند تا ازین طریق نشان دهند که برای آنها کمک کمتر و یا اصلاً هیچ کمکی صورت نگرفته است و در شرایط بد اقتصادی قرار دارند - که چنین هم است. برای مهاجرین عودت کننده کمک های از قبیل پول نقد، گندم و تریال در هنگام ورود شان به کشور داده میشد که آنرا بخاطر میآورند. بعضی خانواده ها مخصوصاً آنانیکه سرپرست شان بیوه ها بودند کارت WFP داشته که روزانه پنج قرص نان را به قیمت فی قرص یک افغانی بوسیله آن خریداری میکردند. ازین نان یا به مصرف خانه استفاده میکردند و یا اگر تعداد اعضای خانواده کمتر میبودند، چند قرص آنرا در روی سرک بفروش میرساندند. هر یک از اعضای این خانواده ها در پروژه موسسه CARE، پول در مقابل کار در زمستان/بهار سال قبل کار میکردند که آن برایشان یک کمک بسیار بزرگ بوده است.^{۲۶} مخصوصاً زنان بیوه از آغاز مجدد کمک های موسسات غیر حکومتی نا امید میشدند. جالب است که آن سه نفر زنان بیوه (مطالعات موضوعی #۱؛ #۲؛ #۳) که در پروژه موسسه CARE کار میکردند، میان هم روابط مستحکم اجتماعی را برقرار نموده اند و اینک یکدیگر را در هر چند مدتی ملاقات مینمایند، و با ایجاد صمیمیت و دوستی با هم دیگر برخورد و صحبت میکنند.

ولی بدون این پروژه و فعالیت های ذکر شده هیچ پروگرام یا پروژه دیگر در آن زمان وجود نداشت که خانواده های انتخابی این سروی در آن کار نموده باشند. بناً این فرصت مهیا نبود تا بطور مفصل اثرات پروگرام های امدادی بالای معیشت آن خانواده ها

^{۲۶} این موسسه (AREU) در باره اثرات مقداری این پروژه، سروی را برگذار نموده است.

بررسی گردد. اعضای خانواده هایکه (مرد ها و زن ها) درین پروژه شامل نبوده و در عین زمان دلسرد نیز بودند در مورد آینده شان مشکوک بوده احساس آرامش نمیکردند. در واقع، همانند یافته های تورتون و مارزدین (۲۰۰۲) اکثر مهاجرین عودت کننده سوال مینمودند که چرا به افغانستان آورده شدند و فکر میکردند که آمدن شان فقط یک "موتر سواری" بوده است.

روابط با سازمانهای غیر حکومتی

قسمیکه قبلاً تذکر داده شد توانستیم در جلسه وکلای محل ناحیه هشتم (۲۲ نفر) که در یک صبح برگزار شده بود اشتراک ورزیم، از اشتراک درین جلسه واقعاً مطالب عمده را در مورد اندیشه های مختلف و مخلوط سیاسی اشتراک کننده آن جلسه آموختیم. درین جلسه، نماینده گان داخلی موسسات (Relief International) و (Mercy Corps) پلان های آینده آن موسسه را در ناحیه هشتم بطور خلاصه ارایه نمودند. این موسسه پلان دارد تا صنف های بیشتر سواد آموزی را در آنجا آماده نماید. همچنین در پلان موسسه Mercy Corps ترمیم ۷۰۰ خانه ویران شده در کارته نو شامل میباشد، و این طور بیست که ۶۰ فیصد مصارف مجموعی ترمیم خانه را صاحب خانه و باقیمانده آنرا این موسسه میپردازد.

بعداً همکارانم به دفتر مرکزی Mercy Corps واقع در تیمنی رفته و با آن نماینده که در جلسه وکلا محل حاضر بود، ملاقات نموده و از برنامه های کاری آن موسسه در آن منطقه بطور مفصل معلومات اخذ نمودند.^{۲۷} امر مربوطه در مورد پلان های آن پروژه معلومات مفصل ارایه کرد. "انسجام موقت از طریق توانمندی مردم" و گفت که آنها قصد دارند تا این منطقه و اهالی آنرا انسجام بخشیده و تنظیم نمایند، البته اینکار شامل مرد ها و زن ها شده و قبل از ترمیم خانه های شان صورت میگیرد، که متعاقباً برای هر خانواده دو اتاق و یک سالون ضد زلزله ساخته خواهد شد. تا الحال هیچ خانه انتخاب نگردیده است که البته بعد از اعلان رادیویی و تلویزیونی پروسه اشتراک و انتخاب خانواده ها درین پروژه آغاز خواهد گردید و کوشش میشود تا حد امکان خانواده های فقیر نیز در آن شامل شوند.

نظر شما در باره واکنش های منفی وکلای محل در رابطه با اجراءات کاری موسسه تان چیست؟ امر این پروژه گفت که آنها چنین واکنشاتی را از نماینده گان دولت در ناحیه پنجم که عین پروژه را در آنجا نیز اجرا مینمایند، ملاحظه نموده است. بطور خلاصه میتوان گفت که خط مش اصولی این موسسه آن است تا اقتدار وکلای محل را در منطقه تحت نفوذ در آورده تا اینکه شرایط اشتراک آزادانه مردم در پروژه را مهیا سازد.

این یکی از چندین مثالهای است که میتوان آنرا در تحقیقات دراز مدت پروژه معیشت شهری این موسسه، مورد توجه قرار داده و استفاده نمود که از نظر تحلیلی و عملی قابل اجرا میباشد. زمانیکه مفصلاً هدف کار خود را در کارته نو و تحقیق آینده این موسسه (واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان) شرح کردیم، امر پروژه متذکره از موسسه Mercy Corps بسیار علاقمند شده و گفت که آنها پلان دارند تا عین مطالعه را نیز (اثرات پروژه شان بالایی خانواده ها) انجام دهند. چنین فعالیت های موسسات برای ما شرایط مناسبی را در تحقیقات دراز مدت مساعد میسازد. تنها ما را اجازه میدهد تا تحقیقات همه جانبه در زمینه معیشت شهری انجام دهیم بلکه شرایطی را نیز مساعد میسازد تا توانائی دولت محل در نحوه اداره و اجرای امور و نیز سهم گیری مردم جامعه را در پروگرام ها مطالعه و ارزیابی بنمائیم.

میتود های اشتراکی دیگر

تعداد میتود های ساحوی دیگری نیز موجود است که طبیعتاً اشتراکی بوده و معمولاً گروه های کوچک از افراد را در بر میگیرد که بعضی از آنها قرار ذیل اند:

^{۲۷} داکتر نعمت الله بیژن، کواردیناتور پروژه، دفتر Mercy Corps کابل - افغانستان.

گروپ بندی خانواده ها از نظر ثروت و دارائی - اشتراک کننده تمام گروپهای ثروتمند و متمول در جامعه را تشخیص داده و آنها را بر اساس اندازه و مقدار ثروت شان با استفاده از تعاریف و مشخصات هر یک از گروپها را طبقه بندی مینمایند، خانواده های فقیر، خانواده های متوسط و خانواده های ثروتمند. در مناطقی که مردم با سواد اند از کارتهائی که نام رئیس خانواده بالای آن نوشته شده باشد، میتوان استفاده نمود. در غیر آن، از سنگریزه ها و یا لوبیا که نام خانواده ها بر طبق آن یادداشت شده باشد، میتوان استفاده کرد. *نوت:* این میتودولوژی آنقدر موفق نبوده است، پاسخ دهنده گان زیادی همسایه های خود را نیشناختند و بعضی اوقات میلی برای بحث نمودن در مورد مسایل اجتماعی و اقتصادی خانواده های دیگر نداشتند. با آنهم، این میتود میتواند در تحقیقات دیگر معلومات مهمی را گرد آوری نماید.

نقشه برداری - اشتراک کننده گان نقشه بزرگ آن ساحه را طرح و رسم مینمایند و بحث میکنند تا کدام موارد را از قبیل همسایه ها، موسسات و سازمان های غیر حکومتی در آن نقشه درج کنند و ضمناً دلیل شامل نمودن آن موارد را نیز مطرح مینمایند. بعد از اجرا و تمرین اینکار بحث های گروپی دایر و مطالب که در جریان آن مطرح میگردد، یادداشت گردند. *نوت:* این میتود در یکی از کار های ساحوی اخیر ما در کارته نو نیز آنقدر موفق نبوده است، چراکه رضایت پاسخ دهنده گان برین بوده تا بیشتر بطور شفاهی بحث نمایند که بنا فرصتی برای طرح و رسم نقشه نبوده است. البته این میتود با ارزش بوده اما شکلی که از آن استفاده صورت گرفت مناسب نبوده است. با وجود تشویق بسیار اشتراک کننده گان میلی برای تهیه نقشه های به آن بزرگی را نداشته اند.

چون اساساً در تحقیقات مربوط به معیشت، مردم نقش مرکزی را میداشته باشند بنا استفاده از اینچنین میتود ها بیشتر نشان دهنده تعهد برای مساعدت به آنها خواهد بود. شاید این دو میتود که در فوق بیان شد در فعالیت های مشخص، نتایج بهتری را در بر خواهند داشت، مانند پروگرامها و یا پروژه های موسساتیکه در آن سهمگیری مردم جامعه بطور فعالانه ترویج داده شده باشد، و یک هدف کاری نیز مشخص باشد. قابل یاد آوری است که درین پروژه تحقیقی کوتاه مدت این موضوع بکار نرفته بلکه در پروژه امرار معیشت شهری این موسسه که در آینده انجام خواهد یافت، از آن استفاده صورت میگیرد.

اصولیکه باید در فعالیت های ساحوی مد نظر گرفته شوند

اخذ موافقه از آنانیکه حاضر به اشتراک در پروژه تحقیق میشوند

باید از قبل موافقه کسانی را که درین تحقیق سهم گرفته و اشتراک مینمایند، گرفت و در ابتدا پلان و پروگرام تحقیقی خود را به آنها به زبانیکه بهتر میفهمند معرفی نمود. که شامل نام موسسه تحقیق کننده، هدف محوری تحقیق، چند مثال از سوالات، و نظر به اندازه وقت از آنها چی چیز ها پرسیده خواهد شد. تمام سوال های آنها بطور صادقانه و مفصل جواب داده شود. مطالب ذیل در جریان کار با افراد بطور مداوم مرور و بحث شده و هر نوع تردیدی واضح شود.

محفوظ نگهداشتن نام پاسخ دهنده گان کلیدی

طوریکه در مقدمه نیز گفته شد نام هیچکس و یا اعضای خانواده هایکه درین تحقیق اشتراک ورزیده اند، افشأ نشده و بلکه نامه های اشتراک کننده گان و پاسخ دهنده گان کلیدی در گزارشات مطالعات موضوعی و بحث ها تغییر یافته اند. ضمناً آدرس خانه های شان نیز حفظ گردیده و در عوض آدرس عمومی آن ساحه استفاده گردیده است. مانند سرک اول، سرک دوم در کارته نو، وغیره. اما در شرایط فعلی در کارته نو، بنظر میرسید که خانواده های فقیر و بیچاره آنچنان نگران حفظ نام شان نبوده طوریکه در زمان های گذشته تعداد کابلی های چنین بوده اند.^{۲۸} مثلاً در اکثر روزها زنان فقیر نزدیک موتر ما آمده و تقاضا مینمودند تا نام آنها را در لیست های خود بنویسیم به فکر اینکه در آینده ممکن برای آنها مواد امدادی توزیع خواهد شد. همچنین در بعضی خانه هایکه به انجام مصاحبه میرفتیم (مانند، مطالعه موضوعی #۱) زنها با اخلاص نمودن این مصاحبه ها تقاضا مینمودند تا

^{۲۸} زمانیکه در مورد آمار گیری در سطح ملی مطالعاتی را در وزارت پلان در سالهای ۱۹۷۰ انجام میدادم، درک نمودم که پاسخ دهنده گان بسیار هراس داشتند که اگر نام آنها و یا خانواده شان یادداشت گردد، و ما نیز مخصوصاً در قسمت حفظ نام های شان دقت داشتیم. این قضیه در جریان حکومت نجیب الله نیز چنین بود.

نامهای شانرا در لیست خود بنویسیم البته به امید دریافت کمک های امدادی در آینده و برای آنها هیچ فرقی نمیکرد که چی نوع کمکی، در چی نوع جائی و چیکونه به آنها داده شود. با اینکه بارها اظهار داشتیم که وظیفه ما شامل توزیع مواد امدادی نمیباشد اما تعداد اندکی از آنها سخنان ما را میپذیرفتند.

با وجود آنهم محفوظیت نام پاسخ دهنده گان باید مورد توجه قرار گیرد. برعلاوه، مصاحبه کننده گان نباید بطور غیر رسمی معلوماتی را که در جریان تحقیق حاصل نموده اند، با افراد و اشخاص دیگر در جریان بگذارند.

موضوعات حساس در گفتگوها/مصاحبه ها

با آنکه پاسخ دهنده گان معمولاً مایل اند تا حکایت های دوران مهاجرت و دیگر حادثات و منازعات که در سال های گذشته داشته اند را برای ما حکایت نمایند، این بحث های فراگیر مکرراً خاطرات دردناکی را بیاد میآورد. اغلباً افراد چی مرد و چی زن، با از دست دادن یکی از اعضای فامیل شان و یا ویرانی خانه های شان گریه مینمودند، و در چنین حالاتی باید در مباحثات و مصاحبه های خود وقفه ایجاد میکردیم. در بعضی حالات بطور مفصل به جزئیات زنده گی بعضی خانواده ها داخل نشدیم و در عوض صبر کردیم در بازدید مجدد معلومات را به شکلی دیگر بدست آوریم. همانند وضعیت تحقیقی در کوساو در بعد از جنگ (ویستلی و میخالو ۲۰۰۲)، به اشتراک گذاشتن این حکایت ها اکثراً بنا بر مناسبات شخصی بوده است، که چنین بحث ها وقت بیشتر را در بر میگیرد. در بعضی حالات کارمندان ساحوی نیز آسیب های را تحمل نموده اند که ممکن از نظر روحی ضرورت به تشویق و دلگرمی داشته باشند.

برای اینکه وضعیت امروزه افغانستان و متناسباً اوضاع و احوال خانواده های شامل این نمونه انتخابی سروی را هم در سطح پائین، متوسط و هم بلند بهتر درک نمائیم، باید مسایلی که دارای مناسبت های مشترک بوده و بحران انگیز اند را بدانیم مانند مسایل سیاسی، روابط قومی، و در بعضی حالات مسایل مذهبی. اغلباً، اینها همیشه مسایل حساسی نیز هستند. برای تدویر جلسات این تحقیق بطور مسالمت آمیز و دور از تهدید این مسایل را بطور مستقیم برای بحث مطرح نکردیم و پاسخ دهنده گان نیز روی این مسایل به استثنای چند مورد خاص صحبت نکردند.^{۲۹} با آنهم بطور ثابت مصاحبه های ما بطور غیر مستقیم بالای چنین مسایل تماس داشته است، (مانند، اظهارات مکرر مردم مبنی بر عدم داشتن واسطه یعنی قدرت و یا روابط اجتماعی؛ وغیره)^{۳۰} برای حصول معلومات بیشتر در مورد این موضوعات حساس و مهم، تحقیقات دراز مدت ضرورت است تا اعتماد مردم را بیشتر جلب نمائیم. بطور خلاصه، بهتر است تا قبل از مطرح نمودن چنین موضوعات حساس و داغ بطور مفصل، با فرصت های زیادتر پاسخ دهنده گان را بهتر شناسائی کرده و اعتماد آنها را کسب نمود.

مسایل امنیتی

مسئله امنیت در کارته نو در جریان این تحقیق چندان نگران کننده نبوده است، اما به آسانی میتوانست که یک موضوع حاد گردد که البته شرایط شهری از غیر شهری درین خصوص فرق مینماید. بطور کلی، همکاران که در دفتر میباشند، از پلان کاری بومیه گروپهای ساحوی باید باخبر بوده که در کجا رفته و چی زمانی بر خواهند گشت. درین دوره کوتاه تمام تحقیقات خود را در جریان روز بوسیله یک عراده موتر انجام دادیم. اگر مصاحبه ها در هنگام شام برگزار شوند که البته بعضاً باید با رسیدن مرد خانه

^{۲۹} پیشبینی میکردم تا این موضوعات بیشتر در بحث ها بطور مستقیم مطرح خواهند شد اما چنان نشد، بنظر میرسید که مردم از بحث های شدید سیاسی حسسته شده باشند، و فقط میخواهند تا در مورد زنده گی شان فکر نمایند که شاید مسئله ترس نیز در بین بوده باشد. وجود یکنفر خارجی در چنان شرایطی تا یک اندازه غیر معمول بوده است و بدون شک این موضوع تغییراتی را در مورد مسایل اجتماعی این تحقیق ما نیز وارد نمود است.

^{۳۰} برای معلومات بیشتر، در قسمت میحث تحلیلی در گزارش یادداشت های در مورد امرار معیشت فقرا در شهر کابل، افغانستان. واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان ۲۰۰۳ مراجعه نمائید.

تا دیر وقت منتظر ماند باید بیشتر مراقبت نمود.^{۳۱} و همچنین خوبتر است تا در یک تیم یا گروه کار کرد. اگر دو نفر در دو محل جداگانه در عین زمان مصاحبه مینمایند باید مکرراً از حال یکدیگر باخبر باشند.

مسئله جندر یا جنسیت

در همان ابتدای شروع تحقیقات، تمام اوضاع اجتماعی، فرهنگی و نورم‌های مربوط به جندر یا جنسیت در آن منطقه چپ مرکز شهر، اطراف و خانواده‌ها بطور واضح و مکمل تشخیص گردد. و کارمندان ساحوی باید به این نورم‌ها دقیقاً چپ در سطح عام و چپ در سطح خاص احترام قایل شوند.

در قسمت بعضی مطالب (مانند مسایل صحتی و صلاحیت تصمیم‌گیری در خانواده‌ها، وغیره) بطور انفرادی، ویا گروه‌های جداگانه (مردها و زن‌ها) بهتر بحث صورت گرفته میتواند، و باید درچنین حالات جلسات جداگانه تنظیم گردد.

چپ بخوریم و چپ نخوریم

مهمان‌نازای بدون در نظر داشت وضعیت اقتصادی، فرهنگ اساسی خانواده‌های افغان را به منظور ایجاد روابط مثبت اجتماعی و یا فقط بمنظور دادن تحفه تشکیل میدهد. با آنهم، خانواده‌های فقیر اغلباً سعی مینمایند تا برای اعضای خانه مواد خوراکی تهیه کنند، که چنین خانواده‌ها مهمان‌داری کمتری دارند. حاضر بودن یک تیم مصاحبه‌کننده در زمان نان خوردن ممکن آن خانواده را مجبور نماید تا برای آنها نیز غذا تهیه کند. بناً بهترین تاکتیک اینست تا در زمان غذا خوردن مزاحم آنها نشویم. و نیز از خوردن طعام در خانه شان ایا ورزیم، البته اینکار فقط در گفتن آسان و ساده است. ممکن در هر خانه چای و شیرینی در هر وقتی از روز آورده شود و ایا از نوشیدن آن نهایت بی ادبی خواهد بود. هر گاه ملاقات یا مصاحبه را از قبل پلان نمائیم (و حتی اگر یک تیم بگویند که آنها فقط در آن زمان چای خواهند نوشید، چیزی دیگر نه) آن خانواده غذا نیز تهیه خواهد کرد.^{۳۲} در چنین شرایط خارج از ادب خواهد بود تا از خوردن آن طعام انکار نمود و باید به اندازه کمی از آن خورد. غذا خوردن با آنها به معنی عزت دادن به ایشان میباشد.

و اما جنبه مثبت این مسئله عبارت از آگاهی در مورد نحوه معیشت خانواده‌ها میباشد، مثلاً؛ در یکی از خانواده‌ها اجباراً به غذای چاشت دعوت شدیم (مطالعه موضوعی #۳)؛ پسر خانواده دست‌های ما را با آفتابه و لگن شست و بعد عروس خانه با لیخند دسترخوان را پیشروی ما هموار نمود و غذا را گذاشت؛ او سر آشپز خانه و بسیار با انضباط نیز بود. بعد سرپرست خانواده یک حکایت مذهبی طولانی را در مورد اهمیت مهمان‌انداری قصه کرد، که در آن تمام اعضای خانواده گوش میدادند. (مخصوصاً فرزندان کلانتر با نواسه هایش).

تحفه برای پاسخ دهنده گان

دادن تحفه‌های کوچک برای خانواده‌ها توسط کارمندان ساحوی در بعضی حالات بحیث امتنانیه یا ابراز سپاس ازینکه آنها را به سرف غذای چاشت و یا چای دعوت نموده اند، تلقی خواهد شد. البته اینکار حتمی نمیشد اما بخاطر با ارزش است که سبب ایجاد روابط اجتماعی مستحکمتری میشود. چون این تحقیقات ادامه پیدا نمود و خانواده‌ها به این منظور وقت زیادی را در مصاحبه‌ها و مباحث با ما سپری میکردند تصمیم گرفتیم تا موادی را از قبیل (صابون، پنسیل، بسکویت و شیرینی) به آنها خریداری نمائیم. در زمان ختم بحث‌های دوم و سوم در مطالعات موضوعی #۱؛ #۲؛ #۳ در یکی از خانواده‌ها به آرامی یک

^{۳۱} در ابتدای این کار ساحوی، برای تیم و دیگران تذکر دادم که بهتر است تا بعضی از خانواده‌ها را از طرف شب ملاقات نمائیم، اما با واکنش منفی روبرو شدم؛ تنها مسئله امنیت مطرح بوده بلکه احساس میشد که بازدید از طرف شب (مخصوصاً توسط یکنفر خارجی) به عنوان جاسوسی تلقی خواهد شد.

^{۳۲} بطور مثال، زمانیکه از قبل با سه خانواده ملاقات‌ها را پلان نموده بودیم، برای ما بامیه همراه با نان آوردند و بعد از آن میوه جات خشک و چای و شیرینی (مطالعه موضوعی #۱)؛ بولانی، چای و شیرینی (مطالعه موضوعی #۲) و قورمه کچالو با قروت، نان خانه گی و پیاز خام با چای و شیرینی (مطالعه موضوعی #۳).

پاکت را که دو قلم اجناس فوق در آن بود بعد از اینکه از محیط خانه وی بیرون میشدیم به یکی از اعضای بزرگسال خانواده تحفه دادیم. و بعد از ارزیابی در جلسات بعدی متوجه شدیم که آنها ازین کار نهایت خرسند بوده اند. با اینکه آن بسته ها را بدون کدام هیجان زده گی از ما تسلیم شدند و در مقابل نیز سر آنها باز نکردند و هیچگاه حتی از آن یاد هم نکردند.

کارمندان ساحوی باید خود تصمیم بگیرند که در چی زمانی و در کدام حالت به خانواده ها تحفه بدهند و یا اصلاً تحفه ندهند. و در صورت دادن تحفه باید آنها بطور مساویانه بین خانواده های مصاحبه کننده توزیع نمایند، چون ممکن بعداً آن خانواده ها آنها مورد مقایسه قرار دهند.

امراض صحتی و خطرناک در خانواده ها

احتمالاً در جریان کار با خانواده ئی روبرو گردیم که یک طفل یا دیگر اعضای آن خانواده بطور وخیم مریض باشد، بناً اصول اخلاقی و عواطف انسانی هر یک از کارمندان را مجبور مینماید تا بطور فوری به آن خانواده کمک های صحتی بنمایند.

واکنش ها (معلومات)

هر زمانیکه فرصت مساعد باشد اطلاعاتی را که ازین چنین سروی ها و مصاحبه ها بدست میآید و بعداً طی گزارشات جداگانه تهیه میشوند باید قبل از نشر با منابع که این اطلاعات از آن بدست آمده است، چیک گردیده و به اشتراک آنها گذاشته شود. که درین تحقیق میتوان آن منابع عبارت از اشتراک کننده گان و پاسخ دهنده گان اساسی باشند.

نتیجه گیری

درین تحقیق انتروپولوژی کوتاه مدت که در کارته نو یکی از ساحات مهم شهر کابل برگزار شد و در آن مهاجرین عودت کننده و بیجا شده گان داخلی زیادی سکونت یافته اند، میتودهای کیفی ساحوی مختلفی مورد استفاده قرار گرفت. درین پروسه، معلومات اولیه در مورد سیستم های مختلف معیشتی خانواده های فقیر بررسی شد. پاسخدهنده گان هم زنان و هم مردان علاقه داشتند تا آن استراتیژی های مختلف را که به منظور گذران با مشکلات معیشتی چی در گذشته و چی در حال استفاده مینمودند به ما معرفی نمایند و اکنون آنها در شرایط اقتصاد سخت در کابل سعی مینمایند تا با زنده گی گذران نمایند. کمبود فرصت های کاری، نا امنی در زنده گی، و کمبود آب و برق مشکلات اولیه آنها میباشد. با آنها تمام اطفال این خانواده ها به مکتب شامل بوده و به زنده گی بهتر در آینده امیدوار میباشند.

پروژه بعدی این موسسه تحت نام پروژه تحقیق معیشت شهری در افغانستان براساس میتود های که درین گزارش خلاصه شده است، انجام میابد. که بعداً از سرتاسر افغانستان شهر های مشخص برای این تحقیق انتخاب خواهند شد. تحقیقات دراز مدت سبب میشود تا پاسخ دهنده گان اعتماد بیشتر بر ما نمایند و متقابلاً ما نیز میتوانیم تا استراتیژی های مختلف معیشتی خانواده ها را بطور دقیقتر تحلیل و تجزیه نمائیم. هر آن تحقیقی که بوسیله یکی از موسسات تطبیق کننده در ساحه با استفاده از میتود های اشتراکی ذکر شده عملی گردد، نتایج بهتر در بر خواهد داشت که به اساس آن میتوان بیشتر جوانب کلی، متوسط و کوچک و روابط بین خانواده ها را تحقیق و جستجو نمود. و نیز میتوان اطلاعات ارقامی آن موسسه را با معلومات کیفی که درجریان آن پروژه بدست میآید یکجا و مقایسه نمود. درین پروسه میتوان از میتود های مختلف استفاده نمود و بوسیله واقعیات زنده گی فقرا را که در شهرها ساکن اند درک کنیم و بر طبق آن طوری عمل نمائیم تا نحوه معیشت آنها را بطور موثرانه انکشاف دهیم.

فهرست کتب موخذ

- آلن، آدرینا، و جولیا داویلا
 ۲۰۰۲ Mind the Gap! Bridging the Rural-Urban Divide. ID۲۱ Insights #۴۱
www.id۲۱.org/insights
- آشونگ، کورسی، و داوید ریدر اسمیت
 ۲۰۰۱، معیشت فقرا در گانه: مرور بر تعاریف و چگونگی فقر و فقر
 Livelihoods Connect. Key Document Summaries.
www.livelihoods.org
- دی بیری، جوات آل
 ۲۰۰۲ اطفال کابل: بحث های با خانواده های افغان. موسسه حمایه اطفال / فیدریشن و یونیسف.
- دی هلنکورت، ناوچین یاواری، ات آل.
 ۲۰۰۲ مطالعه مقدماتی در مورد مسایل مالکیت زمین در شهر های افغانستان با مرجع مشخص به شهر کابل. وزارت شهر سازی
 و مسکن و موسسه هیبتات. اکتوبر - نوامبر
- فرینگتون، جون، تامسین رامسوت و جولین واکر
 ۲۰۰۲ خط مش های معیشت پایدار در ساحات شهری: دروس عمومی، با شرح از قضا یا در هند. Connect. Livelihoods
 Key Documents Summaries.
www.livelihoods.org
- وزارت شهر سازی و مسکن
 ۲۰۰۲ افغانستان: پلان بازسازی شهری. دولت انتقالی اسلامی افغانستان. ۲۸ نوامبر ۲۰۰۴.
- آدام، پین و سو لوتیز
 ۲۰۰۲ بررسی معیشت ها در افغانستان. از سلسله نشرات رساله های موضوعی. واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان. سپتمبر.
- تورتون، داوید، و پتر مارزدین
 ۲۰۰۲ آیا مهاجرین فریب داده میشوند؟ سیاست بازگشت مهاجرین به افغانستان. از سلسله نشرات رساله های موضوعی. واحد
 تحقیق و ارزیابی افغانستان دسیمبر.
- هیبتات
 ۲۰۰۲ استراتیژی های مردم رد اعمار و انکشاف خانه ها. کابل. جون
- ویستلی، کارین، و ویلادیمیر میخالو
 ۲۰۰۳ استفاده میتود های اشتراکی برای بررسی معیشت ها در وضعیت های بی ثباتی سیاسی. یک مطالعه موضوعی از کوساوو.
 Livelihoods Connect. Key Document Summaries.
www.livelihoods.org